

Preventivně výchovné programy zaměřené na drogovou prevenci a prevenci kriminality v Jihlavě

David Paul

Bakalářská práce
2020

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: David Paul
Osobní číslo: L17338
Studijní program: B2825 Ochrana obyvatelstva
Studijní obor: Ochrana obyvatelstva
Forma studia: Prezenční
Téma práce: Preventivně výchovné programy zaměřené na drogovou prevenci a prevenci kriminality v Jihlavě

Zásady pro vypracování

1. Zpracujte literární rešerši na dané téma z domácích i zahraničních zdrojů.
2. Proveďte dotazníkové šetření a následně zpracujte a proveďte analýzu dat z dané problematiky ve městě Jihlava.
3. Na základě analýzy výsledků dotazníkového šetření navrhnete vlastní opatření ke zlepšení současného stavu v dané problematice.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam doporučené literatury:

1. HRADIL, Jaroslav, et al. Základy ochrany obyvatelstva v České republice: odborná monografie. Pořadí vydání: první. Uherské Hradiště: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta logistiky a krizového řízení, 2018. 142 stran. ISBN 978-80-7454-774-4.
  2. SVATOŠ, Roman. Prevence kriminality. Druhé aktualizované vydání. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, z.ú., 2016. 132 stran. Studia. ISBN 978-80-7556-009-4.
  3. MAHDALÍČKOVÁ, Jana. Víme o drogách všechno?. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 122 s. ISBN 978-80-7478-589-4.
- Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Ivan Princ
Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání bakalářské práce: 1. listopadu 2019
Termín odevzdání bakalářské práce: 15. května 2020

Univerzita Tomáše Bati
Fakulta lesnická a dřevařská
Ústav ochrany dřeva
Akademický rok: 2019/2020
ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(pro studenty ústavu dřevařského)

(Faint, mostly illegible text, likely the main body of the assignment document)

L.S.

_____
doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

_____
prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 15. 5. 2020

Jméno a příjmení studenta: David Paul

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Bakalářská práce nese název Preventivní výchovné programy zaměřené na drogovou prevenci a prevenci kriminality v Jihlavě. Práce je rozdělena na dvě části, a to teoretickou a praktickou. V teoretické části jsou popsány obecné základy této problematiky, jako jsou bezpečnostní strategie, mimořádné události, kriminogenní faktory. Dále je obsahem drogová prevence, druhy drog a protidrogová politika. Poslední kapitola teoretické části se věnuje prevenci kriminality a programům prevence kriminality. Praktická část obsahuje stručnou charakteristiku města Jihlavy a její demograficko-sociální analýzu. Kapitola o bezpečnosti se zabývá rozbořem kriminality. Poslední část praktické části je věnována dotazníkovému šetření, které si dává za cíl zmapovat tuto problematiku ve městě Jihlava, vyvodit doporučení a návrhy na zlepšení tohoto negativního jevu.

Klíčová slova: bezpečnostní strategie, drogy, prevence kriminality, preventivní výchovné programy.

ABSTRACT

The bachelor thesis is titled „Preventive educational programmes focus on drug prevention and crime prevention in Jihlava. The paper is divided into two parts: theoretical and practical. In the theoretical part there is a description of general principles of these problems – security strategy, extraordinary events, criminogenic factors. Further work is included in the drug prevention, types of drugs and antidrug policy. The last chapter of theoretical part is dedicated to crime prevention and crime prevention programs. The practical part includes short characteristics of the town Jihlava and its demographic and social analysis. The part about the safety deals with an analysis of crime. The last part of practical part is dedicated to questionnaire survey. Its main objective is to explore these problems in the town Jihlava and deduce the recommendations and suggestions for improvement this negative phenomenon.

Keywords: security strategy, drugs, crime prevention, preventive educational programmes

Rád bych poděkoval vedoucímu panu Ing. Ivanu Princovi za poskytnutí důležitých a užitečných informací a cenné rady. Zejména pak děkuji za odborné vedení při zpracování mé práce.

Dále bych chtěl poděkovat mé rodině a blízkým, kteří mi byli oporou během celého studia a následného psaní bakalářské práce.

Motto:

„Pro život, ne pro školu se učíme.“

Seneca

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	9
I TEORETICKÁ ČÁST.....	11
1 BEZPEČNOSTNÍ STRATEGIE ČESKÉ REPUBLIKY	12
1.1 BEZPEČNOSTNÍ SYSTÉM ČESKÉ REPUBLIKY	13
2 MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI.....	16
2.1 DRUHY MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ	16
2.2 PREVENCE MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ	17
3 KRIMINALITA.....	18
3.1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ V OBLASTI KRIMINALITY	18
3.2 KRIMINOGENNÍ FAKTORY	19
3.3 DRUHY KRIMINALITY	20
3.4 DOPADY KRIMINALITY	23
4 DROGY	25
4.1 HISTORIE	25
4.2 DRUHY DROG	25
4.3 DOPADY SPOJENÉ S KONZUMACÍ DROG	32
4.4 PROTIDROGOVÁ POLITIKA	34
5 PREVENCE KRIMINALITY V ČESKÉ REPUBLICE.....	36
5.1 OBLASTI PREVENCE KRIMINALITY	36
5.2 ZPŮSOBY ORGANIZOVÁNÍ PREVENCE KRIMINALITY V ČESKÉ REPUBLICE	37
5.3 STUPNĚ AKTIVIT PREVENCE.....	37
5.4 PROGRAMY A PROJEKTY PREVENCE KRIMINALITY.....	39
5.4.1 Evropská síť prevence kriminality	39
5.4.2 Programy a projekty prevence kriminality v České republice	42
II PRAKTICKÁ ČÁST	44
6 MĚSTO JIHLAVA.....	45
7 DEMOGRAFICKO-SOCIÁLNÍ ANALÝZA.....	46
7.1 NEZAMĚSTNANOST.....	47
7.2 ZADLUŽENOST.....	48
7.3 SOCIÁLNĚ VYLOUČENÉ LOKALITY	49
7.4 MĚSTSKÉ OBLASTI SE ZVÝŠENÝM RIZIKEM KRIMINALITY	50
8 BEZPEČNOST	51

8.1	STATISTIKA KRIMINALITY	51
8.2	MĚSTSKÁ POLICIE JIHLAVA	53
9	INSTITUTE V OBLASTI PREVENČÍ KRIMINALITY	55
9.1	PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA JIHLAVA	55
9.2	SOCIÁLNÍ SLUŽBY.....	55
10	DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	58
11	ANALYZOVÁNÍ VÝSLEDKŮ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ A NÁVRH OPATŘENÍ Z NICH VYPLÝVAJÍCÍ.....	76
	ZÁVĚR	80
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	82
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	86
	SEZNAM TABULEK.....	89
	SEZNAM PŘÍLOH.....	90

ÚVOD

Konzumace drog a kriminalita jako takové jsou spojeny s lidskou existencí už od nepaměti. Jedná se o jev, který má nežádoucí vliv jak na chod státu jako celku, tak na oběť trestného činu. Proto je v rámci ochrany obyvatelstva důležité se touto problematikou zabývat, analyzovat ji, a předcházet ji. Zvýšená kriminalita, ať celková anebo pouze distribuce drog včetně jejich konzumace, která je v České republice nelegální, vede ve společnosti ke snížení pocitu bezpečí. Je tedy zřejmé, že pokud stát musí více bojovat s kriminalitou, musí vynakládat větší finanční prostředky na její eliminaci, přičemž je omezena jeho investice a rozvoj společnosti jako celku.

K tomu, aby se různým negativním věcem předešlo, slouží tzv. prevence. V souvislosti s kriminalitou je to prevence kriminality, která si dává za cíl předcházet kriminalitě včetně drogové kriminality, pomoci obětem trestného činu se zařadit zpět do běžného života, nápravu pachatele a jeho řádné zařazení zpět do společnosti tak, aby byl prospěšný pro společnost a neškodil okolí.

Cíl práce

Tato bakalářská práce si klade za cíl zmapovat současný stav drogové prevence a prevence kriminality na území města Jihlavy, přičemž se budou v bakalářské práci analyzovat věci, které úzce souvisí s kriminalitou a jejím případným vývojem. Na závěr se provede dotazníkové šetření, které se bude analyzovat a vyhodnocovat, což umožní navrhnout řešení na zlepšení současného stavu.

- **Metody a techniky výzkumu**

Studium a analýza dokumentu – tato technika sloužila ke zpracování teoretické a praktické části, kdy pomohla k lepšímu porozumění celé problematice, kterou se bakalářská práce zabývá. Díky této metodě bylo možné navrhnout řešení tématu ve městě Jihlava. [1]

Analýza statistických dat – tato metoda posloužila k zpracování dokumentů a statistik v praktické části, kde je možné sledovat počet a strukturu vzdělanosti obyvatel Jihlavy, vývoj nezaměstnanosti, kriminality a umožnila analyzovat dotazníkové šetření. [1]

Analogická metoda – sloužila k lepšímu vyjádření doporučení a návrhů, přičemž zlepšuje argumentaci pro získané poznatky. [2]

Prognostická metoda – tato metoda se opírá o analogickou metodu a získanými poznatky a doporučeními vyjadřuje, že by mělo do budoucna dojít ke zlepšení stavu, pokud by byla přijatá navržená opatření. [1]

Dotazník – klíčová metoda této bakalářské práce. Posloužilo k získání výsledků dané problematiky v praktické části z odpovědí občanů Jihlavy. Výsledky z úplného dotazníkového šetření mohly použít ostatní metody pro závěry a doporučení na zlepšení současného stavu. [1]

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 BEZPEČNOSTNÍ STRATEGIE ČESKÉ REPUBLIKY

Základním koncepčním dokumentem bezpečnostní politiky ČR je bezpečnostní strategie, která obsahuje:

- Výstupy bezpečnostní politiky ČR
- Bezpečnostní zájmy ČR (životní, strategické a dál významné zájmy)
- Bezpečnostní prostředí (mapování aktuální situace hrozeb a jejich případných rizik)
- Prosazování strategie bezpečnostních zájmů ČR (přístupy a nástroje k ochraně zájmů ČR)

Bezpečnostní politika

Bezpečnostní politika (dále jen BP) obsahuje postupy, které budou směřovat nejen k prevenci, ale také k odstranění hrozeb a jejich plynoucích rizik. BP si klade za cíl dosáhnout co největší míry bezpečnosti jak vnější a vnitřní, tak i ochranu a obranu státu jako celku a jejich občanů. Preventivní aktivity působí v oblasti hospodářské, zahraniční, obranné politiky včetně politiky pro veřejnou informovanost a vnitřní bezpečnost. Vláda společně s orgány státní samosprávy, jež působí na krajské a obecní úrovni, mají v BP důležitou funkci, jež má zajistit suverenitu země, bezpečnost občanů, principy demokratické a právní principy. Klíčovou funkci má diplomatická služba, která se stará o zajištění zájmu bezpečnosti ČR. Pro realizaci obranné politiky jsou použity nástroje ozbrojených sil, vojenského zpravodajství, a také instituce samosprávy a státní správy včetně fyzických a právnických osob. Obrana a bezpečnost ČR jsou spravovány aktivní účastí v systému kolektivní obrany, již spravuje Severoatlantická aliance společně s partnerskými zeměmi.

I přesto, že je Česká republika (dále jen ČR) členem Severoatlantické aliance a Evropské unie a získává výhody kolektivního zajištění obrany a bezpečnosti, tak musí dodržet závazky a přispívat k společné obraně a bezpečnosti, ale její prioritou zůstává vlastní obrana.

Životní zájmy ČR jsou: územní celistvost, nezávislost politiky ČR, státní svrchovanost ochrana lidských práv a demokratické principy.

K základním strategickým zájmům ČR patří: potravinová, surovinová, energetická bezpečnost.

Bezpečnost prostředí ČR ohrožují: terorismus, kybernetické útoky, zbraně hromadného ničení, nelegální migranti, organizovaný zločin, odstavení dodávek energie a důležitých surovin, počasí té nejhorší úrovně včetně antropogenních a naturogenních hrozeb.

K tomu, aby byly naplněny bezpečnostní zájmy ČR, byl vytvořen bezpečnostní systém, jenž propojuje všechny okruhy důležité pro stát jako je oblast politiky, hospodářství, finančnictví, vojenství a další. [3], [4]

1.1 Bezpečnostní systém České republiky

Česká republika vytvořila a dále vylepšuje svůj bezpečnostní systém, který je propojen s oblastí politiky zahraniční i vnitřní, ale také i s oblastí vojenskou, ochranou obyvatelstva, hospodářskou, bezpečností finanční, legislativní, právní i sociální. Tento systém je tvořen mocí zákonodárnou, výkonnou, soudní, společně s územní samosprávou a právními a fyzickými osobami, jenž jim ukládá povinnosti. Funkce bezpečnostního systému je institucionální předmět, který se podílí na vytváření a uskutečňování bezpečnostní politiky.

Mezi nejdůležitější funkce bezpečnostního systému patří koordinace a řízení působení zdejších složek, které jsou odpovědné za bezpečnostní zájmy ČR. K udržení bezpečnostního systému neslouží pouze složky, které jsou k tomu vedeny, ale také orgány státní moci, územně samosprávné celky nebo i fyzické a právní osoby.

Bezpečnostní systém slouží tak, aby zvládal mimořádné události a krizové situace vojenského i nevojenského charakteru, ale také má pomáhat k prevenci a přípravě či vzniku možných mimořádných událostí. Zároveň slouží k vyhodnocování a identifikaci krizových situací včetně varování obyvatelstvo a vyrozumění orgánů k tomu určených.

Bezpečnostní systém se zasazuje o zdokonalování určených složek po stránce hospodářského a finančního zabezpečení. Musí sloužit jako dlouhodobý a složitý proces k využití praktických znalostí, k zvládnání celého spektra mimořádných událostí včetně krizových situací. Toto zahrnuje preventivní činnost složek Integrovaného záchranného systému (dále jen IZS).

Důležité, aby bezpečnostní systém adekvátně fungoval, je potřeba zároveň reagovat na měnící se bezpečnostní prostředí a vznik nových závažných hrozeb. Bezpečnostní systém ČR lze chápat jako otevřený, ale i rychle rozrůstající a vylepšující se systém. [5]

K tomu, aby bezpečnostní systém mohl fungovat, musí se řídit zákony a právními předpisy.

Mezi hlavní zákony patří:

- *Ústava ČR zákon č. 1/1993 Sb.*
- *Ústavní zákon č. 110/1998 Sb. o bezpečnosti ČR.*
- *Zákon 222/ 1999 Sb. zajištění obrany ČR.*
- *Zákon č. 219/1999 Sb. o ozbrojených silách ČR.*
- *Zákon č. 585/2004 Sb. o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon).*
- *Zákon č. 412/ 2005 Sb. o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti.* [6]

Struktura bezpečnostního systému ČR

Obr. 1 – Struktura bezpečnostního systému ČR [7]

Jednotlivé pilíře znázorňují členění bezpečnostního systému.

Vnitřní hrozby – události, které jsou vedeny proti vnitřnímu pořádku a veřejné bezpečnosti.

Vnější hrozby – události nebo činy, jež ohrožují svrchovanost a celistvost státu.

Ostatní hrozby – mimořádné události, nejrůznější přírodní katastrofy, technologické havárie atd.

Bezpečnostní systém ČR je postaven tak, aby jednotlivé složky při řešení zmíněných hrozeb se doplňovaly a prolínaly.

Lze však vyjádřit pro lepší pochopení, že Armáda ČR má na starosti vnější hrozby, Policie ČR hrozby, které poškozují veřejný pořádek a veřejnou bezpečnost a HZS ČR operuje především v ostatních hrozbách. Je potřeba ale zmínit také pilíř s názvem „havarijní služby“, který je velice důležitý pro řešení vzniklé události. Havarijní služby slouží k tomu, aby zapojovaly i ostatní složky IZS včetně i tzv. právnických a podnikajících fyzických osob (dále jen PaPFO). [3]

2 MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI

Mimořádná událost (dále jen MU) je definována zákonem o IZS jako škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životního prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací. (Zákon č. 239/2000 Sb.) [8]

Základní pojmy

- **Nebezpečí** - jedná se o jev jakéhokoliv typu, který má vlastnost narušovat chráněné zájmy. Hovoříme zde o jevu, který je nebezpečný, jenž může mít lidskou povahu či okolnosti. Tyto věci mohou zapříčinit ztráty na životech, poškození zdraví, majetku, ekonomického systému nebo i poškození životního prostředí a další.
- **Hrozba** - jde o pojem, který má podobný význam jako nebezpečí. Využívá se k záležitostem, které jsou závažné a mohou narušovat zájmy ČR.
- **Riziko** - nám udává pravděpodobnost, s jakou může vzniknout událost, která je považována za negativní z hlediska bezpečnosti. Riziko se spojuje především s daným konkrétním druhem nebezpečí. Z velké části se jedná o kombinaci následku události, které mají vazbu na možnost výskytu. [3,9]

2.1 Druhy mimořádných událostí

Druhy mimořádných událostí můžeme rozdělit na **naturogenní**, které jsou způsobeny přírodními vlivy a **antropogenní**, jejichž příčinou vzniku je lidská činnost.

Naturogenní – dělíme na abiotické (způsobené neživou přírodou) a biotické (zapříčiněné živou přírodou).

- **Abiotické** – pády kosmických těles na zemský povrch např. pád meteoritu, zemětřesení, které je způsobeno pohyby zemských desek, dále sněhové kalamity, povodně a záplavy, požáry, vichřice, které jsou zapříčiněny především přírodními vlivy a další.
- **Biotické** – přemnožení přírodních škůdců anebo plevelů, epidemie, za což je označena nákaza velkého množství lidí, nebo epizootie značná nákaza zvířat a další.

Antropogenní – dělíme na technogenní, sociogenní a ekonomické.

- **Technogenní** – ropné havárie velkého rozsahu, technologické havárie s únikem nebezpečných látek, neštěstí v dolech, znečištění životního prostředí rozsáhlými haváriemi, mechanické a statické poruchy staveb a zařízení a další.
- **Sociogenní** – migrace, násilná majetková kriminalita, vážné poškozování veřejného pořádku, úmyslné šíření závislosti na drogách, terorismus, rozvoj nesnášenlivosti proti rase, náboženskému vyznání a národu, aplikace chemických, biologických, jaderných zbraní, úmyslné vyvolávání poplašných zpráv, paniky, nepravdivých informací a další.
- **Ekonomické** – narušení vnitřní ekonomiky státu, hospodářské krize vyvolané globalizací, sankce politicko-hospodářského důvodu, globální ekonomická krize a další. [10]

2.2 Prevence mimořádných událostí

Pojem prevence lze v širším pojetí chápat jako činnosti, které směřují k eliminaci možného vzniku MU anebo k nalezení nejoptimálnějšího řešení k zvládnutí krizové situace. Je důležité, aby řešení zmírnilo dopady jak ekonomické, tak i případné nápravy systému a oblasti do původního stavu. [11]

K zvládnutí krizové situace či MU je důležité, aby orgány IZS byly připraveny nacházet řešení, jak delegovat důležité síly a prostředky. Tím mohou předejít vzniku této záležitosti, zvládnout její průběh, následky i odstranění. Je důležité neustále analyzovat data vzniku případného rizika a navrhnout postupy, které by eliminovaly toto riziko. Důležité k tomu, aby byla prevence krizových událostí a MU účinná, je potřeba mít materiální, lidské i finanční zdroje. [12]

3 KRIMINALITA

Za kriminalitu lze označit souhrn trestných činů, které byly uskutečněny na určitém území v časovém úseku. Z pohledu sociologie se jedná ale o širší pojem, jenž může obsahovat jevy, které výrazně škodí společnosti. I přesto skutková podstata, která je důležitou věcí při prokazování trestné činnosti, tak chybí ve zvláštní části trestního zákona.

Kriminalitu může rozdělit na:

- *latentní* – kriminalita, která se stala, ale nebyla ohlášena, či nebyla zjištěna,
- *zjevnou* – kriminalita, která je předmětem vyšetřování a trestního řízení. [13]

3.1 Vymezení základních pojmů v oblasti kriminality

- **Stav kriminality** – hovoří o komplexním součtu všech trestných činů, které se staly na daném území v časovém horizontu. Stav kriminality je uváděn v celých číslech. Čísla v souvislosti se stavem kriminality vyjadřují ty nejzákladnější informace o kriminalitě, jako např. rozsah území, výskyt či povrchovou stránku kriminality. Stav kriminality se ve velké míře uvádí jednou za rok v ročence.
- **Struktura kriminality** – ze struktury kriminality lze vyjádřit konkrétní trestné činy, jež se staly v určitém teritoriu, ale i v určitém časovém rozsahu. Kriminální strukturu lze označit za kvalitativní indikátor. Struktura kriminality je velice konkrétní ve vztahu k pachatelům a vyjadřuje např., o jaké pachatele se jedná, věkovou skupinu, zaměstnání, úroveň vzdělanosti a další.
- **Dynamika kriminality** – vyjadřuje „kriminalitu v pohybu“ v časovém úseku pro určité teritorium. Tento pojem hovoří o stupni komplexnosti kriminality i jeho částech struktury. Pro časové rozmezí této dynamiky se nejběžněji užívá období 10 let. Pakliže graf křivky této dynamiky zůstal beze změny, lze hovořit, že vlivy, které ovlivňují kriminalitu, se výrazně nezměnily. Hovoříme tedy o stagnaci. Dynamiku kriminality ovlivňují tzv. „trendy kriminality“. Jedná se o věci, kterým se přisuzuje vývoj, směr nebo druh, kterými se kriminalita ubírá. Trend má za následek stoupající, klesající či stagující křivku kriminální dynamiky.
- **Kriminologická prognostika** – jedná se o vědní obor, který se zaměřuje na zákonitosti, principy, formy a metody, z kterých můžeme předpokládat, kudy se bude kriminalita ubírat. Tento vědní obor se zaměřuje na sběr informací z oblasti prognostiky a kriminologie. Kriminologickou prognostiku můžeme rozdělit na dva

základní druhy kriminologických prognóz: prognózy kriminality jako hromadného jevu a individuální prognózy. [14]

- **Trestné činy** – jedná se o protiprávní jednání, jež trestní zákon uvádí jako trestné včetně znaků, které jsou v něm uvedeny. Trestné činy lze rozdělit do dvou skupin: přečiny a zločiny. Za přečiny se označují takové činy, které se staly nedbalostním jednáním, nebo takové úmyslné činy, ve kterých trestní zákon stanoví odnětí svobody do 5 let. U zločinů trestní zákon vymezuje všechny druhy jednání, které nelze považovat za přečiny. [15]
- **Přestupek** – za přestupek lze považovat takový čin, který je škodlivý, a vykazuje tak znaky, které stanoví zákon o přestupcích, ale není pro společnost tolik škodlivý jako trestný čin. [16]

3.2 Kriminogenní faktory

Kriminogenní faktory jsou nedílnou součástí oboru kriminologie. Lze je definovat jako rizikové činitele, kteří usnadňují a podporují páchaní trestných činů. Jsou brány také jako jevy, které mají záměrný charakter pohnutek či motivací trestný čin spáchat.

Rozdělení kriminogenních faktorů je velmi rozmanité. Informace o kriminogenních faktorech vznikají na základě rozvoje behaviorálních věd, ale také kriminogenní faktory, které jsou rizikové a vycházejí především ze společnosti. Lze je rozdělit na faktory v oblasti sociální, biologické a psychické.

- **Kriminogenní faktory v oblasti biologické a psychologické** – problémem začlenění člověka do společnosti jsou především různé biologické poruchy, které mohou být získané či vrozené. Uspokojení základních potřeb člověka může být a sociální povahu, spadají např. různé duševní poruchy, osobní zvláštnosti jako jsou emoce a city. Také úroveň sociálního prostředí má výrazný vliv na některé psychologické vlastnosti jedince. Je podstatné (klíčové), kde jedinec vyrůstal a kde byly utvářeny jeho osobnostní vlastnosti.
- **Kriminogenní faktory v oblasti sociální** – tyto faktory nejčastěji vznikají z toho, jaký výchovný vliv na jedince má rodina, škola, pracoviště, společnost. Během začleňování se do společnosti si jedinec osvojuje návyky, dovednosti a vědomosti, bez kterých by se během svého života ve společnosti neobešel. Pokud proces socializace probíhá bez vážnějších problémů, tak se jedinec stává sociálně

způsobily a v případě, kdy vzniknou problémy během tohoto procesu, tak je velká pravděpodobnost vzniku trestné činnosti. [14]

3.3 Druhy kriminality

Násilná kriminalita

V souvislosti s násilnou kriminalitou definice není snadná, ale kriminologie o násilné kriminalitě hovoří jako o chování, které má sociálně deviantní rozsah, které si klade za cíl ohrožovat a porušovat hodnoty chráněné trestním zákonem. Osoba u tohoto jednání může využívat fyzickou sílu, hrozbu použití fyzické síly, či verbální agresi, jenž má uškodit cílovému objektu. [1]

Tato kriminalita se považuje za obecnou kriminalitu a jedná se o zásadní kriminalitu z pohledu státu, jak úspěšně dokáže čelit kriminalitě. Zvýšené množství tohoto jevu pak ve společnosti vytváří pocit nejistoty a nebezpečí. [17]

Vybrané druhy násilné kriminality

- Porušování domovní svobody (§178 Trestní zákon 40/2009 Sb., dále jen TZ.)
- Loupež (§ 173 TZ.)
- Vydírání (§ 175 TZ.)
- Útok na veřejného činitele (§ 155 TZ.)
- Nebezpečné vyhrožování (§ 353 TZ.)
- Vražda (§ 140 TZ.)
- Úmyslné ublížení na zdraví (§ 146 TZ.)
- Týrání osoby žijící v společném obydlí (§ 199 TZ.)

Mravnostní kriminalita

Kriminalita tohoto typu je specifická, protože vychází z biologických potřeb a tužeb po sexuálním styku. Tato kriminalita se společnost od společnosti liší v oblasti, co je „přípustné“ a co už není. Legislativa pak musí rozhodnout, co už bylo za hranou a co ne. Mravnostní politika je v dnešní společnosti velké téma, jež zasahuje do intimní stránky člověka. V trestním zákoníku nalezneme tuto kriminalitu v hlavě III „Trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti“. [1]

Tuto kriminalitu můžeme rozdělit do dvou kategorií: sexuální trestné činy a trestné činy spojené s prostitucí.

Sexuální trestné činy

Vybrané druhy

- Znásilnění (§ 185 TZ.)
- Sexuální nátlak (§ 186 TZ.)
- Pohlavní zneužití (§ 87 TZ.)
- Soulož mezi příbuznými (§ 188 TZ.)
- Šíření pornografie (§ 191 TZ.)
- Navazování nevhodných kontaktů s dítětem (§ 193 TZ.)

Trestné činy spojené s prostitucí

Vybrané druhy

- Kuplířství (§ 189 TZ.)
- Prostituce ohrožující právní vývoj dítěte (§190 TZ.)
- Obchodování s lidmi (§ 168 TZ.)
- Šíření nakažlivé nemoci (§ 152 TZ.)
- Ohrožení výchovy dítěte (§ 201 TZ.)
- Svádění k pohlavnímu styku (§ 202 TZ.) [1]

Majetková kriminalita

Pro činnost v oblasti majetkové kriminality jsou typické trestné činy typu: podvody, krádeže. Jedná se o kriminalitu, jež je nejvíce páchána ve společnosti. Můžeme tedy říci, že trestné činy proti majetku hrají zásadní v roli ve stavu kriminality a směřování kriminality. Majetkovou kriminalitu lze definovat jako útoky proti majetku buď z role právnických, nebo fyzických osob. [1, 17]

Literatura rozděluje majetkovou kriminalitu do dvou nebo 3 skupin:

1. Obohacovací jednání
2. Poškozující jednání [1]
3. Páchání jinou osobou [17]

Skupina č. 1

- Krádež (§ 205 TZ.)
- Zpronevěra (§ 206 TZ.)
- Podvod (§ 209 TZ.)
- Lichva (§ 218 TZ.)

Skupina č. 2

- Poškození věřitele (§ 222 TZ.)
- Poškození cizí věci (§ 228 TZ.)
- Zneužití vlastnictví (§ 229 TZ.)
- Porušení povinnosti při správě cizího majetku (§ 220 TZ.)

Skupina č. 3

- Podílnictví (§ 214 TZ.)
- Legalizace výnosů z trestné činnosti (§ 216 TZ.) [19]

Hospodářská kriminalita

Hospodářské trestné činnosti se někdy přezdívá ekonomická kriminalita, a to z důvodu, že činy páchané v této oblasti jsou směřovány proti ekonomickému systému na rozdíl od majetkové kriminality, jež směřuje proti fyzickým a právnickým osobám. Hospodářská kriminalita se nachází v hlavě VI trestního zákona a je rozdělena do několika skupin: [1]

- Trestné činy proti měně a platebním prostředkům (§ 233-239 TZ.)
- Trestné činy daňové, poplatkové a devizové (§ 240-247 TZ.)
- Trestné činy proti závazným pravidlům tržní ekonomiky a oběhu zboží ve styku s cizinou (§ 248-267 TZ.)
- Trestné činy proti průmyslovým právům a proti autorskému právu (§ 268-271 TZ.)

Ekonomický řád ale můžou narušit i jiné trestné činy, které mají takové své místo v hospodářské kriminalitě.

Vybrané druhy

- Podplácení (§ 332 TZ.)
- Přijetí úplatku (§ 331 TZ.)
- Nepřímé úplatkářství (§ 333 TZ.) [1]

Organizovaná kriminalita

Kriminalita tohoto druhu je velmi specifická a její výklad je obtížný. Kriminologie tento pojem definuje jako trvalou trestnou činnost, která se drží určitého plánu a obsahuje hierarchický prvek skupiny, v níž má každý člen skupiny svůj úkol s cílem dosažení co nejvyššího zisku či výsledku.

Organizovaná kriminalita obsahuje znaky např. skupinovosti, vytrvalosti v páchání trestné činnosti, formy plánovitosti, rozdělení práce podskupině či jednotlivci, snahu o největší možný profit. [1]

Vybrané druhy organizované kriminality

- Korupce státní správy (§ 344 TZ.)
- Vydírání (§ 175 TZ.)
- Legalizace výnosů z trestné činnosti (§ 3 Zákona č. 253/2008 Sb.)
- Prostituce (§189 TZ.)
- Obchodování s drogami (§ 283 TZ.)
- Další [1]

3.4 Dopady kriminality

Důsledky kriminality na jedinci

Důsledky, které přináší trestná činnost, jsou především v oblasti psychického stavu, kterému byl jedinec vystaven buď přímo anebo v souvislosti s blízkou osobou. Důsledky, které na jedinci zanechá trestný čin, se odvíjejí od typu osobnosti. Zároveň záleží na druhu kriminality, kterému byl jedinec vystaven včetně i míry péče, jež mu byla poskytnuta. Nejčastější psychické obtíže, které zanechá kriminalita na jedinci, jsou: šok, pocity strachu, narušení pocitu bezpečí, pocity zranitelnosti, velká dávka stresu. Mohou se ale dostavit pocity nespravedlnosti, nebo pocity viny, že oběť mohla v dané situaci reagovat jinak. V horším případě i pocity, při kterých jedinec touží po odplatě. Jsou známy případy, kdy subjekt trpěl spánkovou deprivací nebo tzv. flashbacky, při kterých se jedinci vrací negativní vzpomínky na událost, při které zažil trauma. Míra poškození psychiky jedince, u něhož se dostaví určité druhy psychických následků, je opravdu široká, ale ve většině případů se oběť potýká jen s krátkodobými příznaky. [18]

Důsledky kriminality na společnost

Dopad kriminality na společnost je především v ekonomické rovině. Jedná se o kriminalitu majetkovou, ekonomickou či organizovaný zločin. U majetkové kriminality jsou to hlavně krádeže, u ekonomické pak nejrůznější formy daňových úniků a podvody. V oblasti organizovaného zločinu se jedná o kriminalitu spáchanou se zbraní a další. Dopady v ekonomické rovině se týkají i věznic. Náklady spojené s provozem věznic dosahují v řádu miliard korun ročně. Zvýšená míra kriminality vede ve státě ke snížení funkčnosti státního aparátu, u občanů ke snížení pocitu bezpečí, kvality života a ztrátě jistoty. [19, 20]

4 DROGY

Lidé se už od pradávna snažili zpříjemnit si svůj život všemi různými prostředky. Drogy mezi tyto prostředky řadí, a to značnou měrou, protože vzbuzují v lidech pocity nadšení, opojení, či bezstarostnosti. Bohužel lidé se postupem času rozhodli drogy zneužívat, a to zapříčinilo nárůst kriminality. Příčiny můžeme nalézt ve stavu společnosti. [21]

4.1 Historie

Význam slova droga

Počátek slova droga vznik z arabštiny, kde slovo durana znamená léčivou látku, z čehož vyplývá, že droga byla složkou na zhotovení léků. Tento význam přetrval a dále se v dnešní době používá ve farmaceutickém průmyslu.

Český jazyk užívá slovo droga pro dva významy:

- Léčivo – produkty získané z rostlin nebo zvířat, jimiž lze způsobit léčivý účinek.
- Psychoaktivní látka – jež ovlivňuje psychický stav a její konzumace má vliv na zdraví jedince. [21]

4.2 Druhy drog

Opioidy

Jak vyplývá z názvu, jsou tyto látky získávané sběrem opia. Jedná se o zaschnuté šťávy nezralých makovic. Látka, která se označuje jako opiát, musí mít podobnou chemickou stavbu jako morfin. Morfin je základní alkaloid opia, jenž má vlastnost působit v lidském těle na mozek a opioidní receptory. [22, 23]

Působení na lidský organismus

Nejvyšší účinek, který opioidy způsobují jedinci, je utlumení jeho centrálně nervového systému, a to hlavně mozku. Proto, aby účinky byly úspěšné, musí splňovat tato kritéria:

1. Jak se jednotlivé látky budou vázat na opiátové receptory – nejdůležitější receptory jsou mé, jež vytváří pocit euforie včetně pocitu závislosti.
2. Účinku látky, jenž bude aktivovat rozsah receptoru – úplný účinek na receptor (heroin, metadon, morfium,) neúplný (buprenorfin), pakliže látka nevyvolala žádný účinek, jedná se o antidotum.

3. Velikost dávky – menší množství látky vytváří slabý útlum, či naopak může v jedinci probudit pocit veselosti nebo zvýšené aktivity. Střední množství látky vytváří na člověka buď silný útlum, nebo silnou euforii a silná dávka způsobí u osoby bezvědomí až smrt. [22]

- **Heroin**

Tato droga je nejsilnější ze skupiny opioidů. Je vyráběna z opia. Morfin oproti heroinu je 10x slabší, a stačí tím pádem nižší dávka. Účinky na organismus trvají okolo 1-7 hodin a navazují stavy oblouzení. Tělo si rychle na heroin zvyká a ve velké míře se rozvíjí závislosti psychické i fyzické. Pro uživatele, jenž tuto drogu nikdy neměl, by mohla nastat v takové míře smrt.

Aplikace probíhá za pomoci nitrožilní stříkačky, která se vpravuje přímo do žíly nebo svalu. Ale existuje forma aplikace i v podobě kouření či šňupání. [21]

- **Opium**

Jedná se o zaschlé šťávy mléčné barvy, které jsou získávány z nezralých makových hlavic máku setého. Lze je konzumovat přímo nebo až po zpracování. Opium je známá droga, která se využívá po celá staletí. Aplikovat lze opium kouřením ve speciálních dýmkách. Po aplikaci jsou navozeny pocity euforie i únavy. Drogu lze aplikovat i polykáním, ale bohužel pro konzumenta může dojít k rychlému předávkování. [21]

- **Morfin**

Morfin se skládá z alkaloidu. Alkaloid, jenž je v něm obsažený, se vyskytuje v opiu. Využití morfinu je ve farmacii, kde pacientům zmírňuje pocity bolesti. Aplikace probíhá ve většině případů nitrožilně.

Projev při aplikaci rozvíjí pocity euforie, které následně oslabují až k útlumu jedince. Morfin je velice návykový a psychická závislost je až na druhém místě po závislosti fyzické. [21]

- **Kodein**

Tato látka obsahuje alkaloid, který je získáván z opia. Jeho škodlivost je nižší než u morfinu. Využívá se ve farmaceutickém průmyslu k tlumení bolesti. Pokud se látka podá v nitrožilní podobě, zvyšuje se riziko závislosti. [21]

Halucinogeny

Jsou to látky, které mají přírodní nebo syntetickou podobu a vytváření pocitu ve vnímání reality ve formě halucinací nebo pouhé špatné zaostřené vnímání. Přírodní halucinogeny mají bohatou historii, protože jejich účinky na jedince byly využity při tvorbě rituálů. [22]

- **LSD**

Obsahuje látky jako je sklerocium cizopasně houby, které můžeme nalézt v obilovinách, např. pšenici, ječmeni, žitu. Mezi konzumenty se aplikuje většinou v podobě papírku, který do sebe vstřebal LSD tzv. „trip“. Jedinec si papírek aplikuje do úst většinou pod jazyk nebo se smáčí v pití. Lze tuto drogu prodat i ve formě krystalků, želatin, prášků atd. U LSD se dostavuje fyzická závislost, jež se pohybuje v řádu týdnů. Jedny z nejnebezpečnějších účinků této drogy jsou tzv. flashbaky, které zapříčiní, že člověk může pocítit halucinaci i přesto, že droga už dávno ztratila svoje účinky a měla by být z těla pryč. [21]

- **Halucinogenní houby**

Největší zastoupení v této skupině zaujímají houby, tzv. lysohlávky. Můžeme je dělit na lysohlávky české, kopinaté, modrající. Obsahují látku psilocin, psilocybin, jež jsou označeny jako psychoaktivní látky. Ke konzumaci se z houby využívá hlava a může být konzumována buď čerstvá, usušená nebo po úpravě v kuchyni. Účinky látky jsou ostřejší vnímání, euforie, nejrůznější představy jak pozitivního, tak negativního rázu. Po fyzické stránce mohou výrazně poškodit důležité orgány, jako jsou ledviny a játra. [21]

- **Lilkovité rostliny**

Zřejmě nejznámější rostlinou této skupiny je rulík zlomocný. Mezi další rostliny této skupiny se řadí durman obecný a blín černý. Tyto rostliny jsou bohaté na 3 velice účinné látky: atropin, alkaloidy, skopolamin. Zmíněné látky z velké míry mění lidskou psychiku a je u nich riziko, že mohou zanechat i trvalé následky. [21]

Konopné látky

Konopné látky, jinak řečeno cannabinoidy, spadají do třídy halucinogenů. Tyto látky vytváření nejrůznější pocit ve vnímání přítomnosti. Droga rozvíjí pocitu fantazie, agresivity, úzkosti a při zvýšené dávce může vyvolat halucinace. [21]

Dělí se na konopí seté a konopí indické. Látka, jež snižuje pocity úzkosti a má analgetické vlastnosti, se nazývá THC. Cannabinoidy, které obsahují tuto chemickou sloučeninu, jsou marihuana, hašiš. Aplikace této drogy se v největší míře provádí za pomoci kouření. Konopné látky jsou ale využívány i v průmyslu, kde se z nich vyrábí provazy, masti, a dokonce určité pokrmy. To však za předpokladu, že se jedná o samičí květ, který obsahuje nižší množství psychoaktivní látky. [21, 22]

Obyvatelé ČR mají kladný vztah k legalizaci konopných látek, a to hlavně marihuany, kdy si 22 % občanů přeje její uzákonění. Užívání těchto drog přináší řadu rizik včetně drog samotných, ale také psychického rozpoložení jedince. Neexistuje přesný odhad, jaké příznaky droga vyvolá při aplikaci uživatele. Podle statistik vyplývá, že tuto drogu si aplikovalo přibližně 44 % Čechů do věku 24 let. Jen pro představu v Evropě odhadovaný průměr je 3,5 % obyvatel. [21]

- **Marihuana**

Marihuana se získává z vrchního květenstvím samičí odrůdy. Marihuanu lze pěstovat venku, ale její obsah účinku THC je pouze 2-10 %, proto pěstitelé vytvořili tzv. hydroponické pěstování, které funguje na principu umělého roztoku, umělého osvětlení a v prostorách, kam neproniká denní světlo. Obsah THC poté narůstá a převyšuje 20 %.

Lékařsky doložené následky aplikace marihuany jsou: deprese, impotence, poškození dýchací soustavy, poškození mechanické i logické části paměti a další. [1]

- **Hašiš**

Jedná se o pryskyřici, která se nachází na vrchním květu rostliny a její obsah činí okolo 40 % THC. Pro získání chodí sběrači mezi konopnými poli ve speciálních oblecích či zcela nazí a přitisknou se k rostlině, která na nich zanechá hašiš. Ten pak následně ze sebe stírají. Poté se pryskyřice slučuje s pojídlem, nejčastěji se zvířecím tukem, do formy hnědavé barvy, jež má specifické aroma. Lze říci, že čím tmavší barva hašiše, tím je větší obsah účinné látky. Tak jako u marihuany se i hašiš aplikuje ve formě kouření. [21]

Léky

Jedná se o rozsáhlou skupinu látek, které se nacházejí v různých preparátech, a ty mají vliv na CNS (centrální nervový systém) a mozek. Jedná se o látky, které snižují strach a napětí. Způsobují euforii, zvyšují tělesný i duševní výkon a mění smyslové vnímání. [22]

Jedná se nejčastěji o léky, které jsou užívány během operací, které mají pomoci od bolesti. Také léky, co mají uklidňující účinky a pomáhají s poruchami spánku nebo léky pro epileptiky, které trápí epileptické záchvaty. [22]

- **Benzodiazepin**

Jedná se o nejpoužívanější psychofarmaka. Ta jsou často předepisována lékaři, kteří někdy předepisují tyto léky na dost dlouhou dobu, a člověk se na nich potom velmi lehce stává závislý. Především kombinace s tlumícími látkami, jako je například alkohol, může být život ohrožující a v nejhorším případě smrtelná. Nejčastějšími nežádoucími účinky při užívání benzodiazepinů je únava, zmatenost, narušení paměti, snížení svalového napětí. [22]

- **Barbituráty**

Dnes se tato skupina léků v tak velké míře neužívá. Jejich účinky jsou sedativní, hypnotické, anti-epileptické a protikřečové. Při předávkování barbituráty je velká pravděpodobnost, že konec bude smrtelný. Patří mezi ně léky proti epileptickým záchvatům či preparát pro uvedení do celkové anestezie. [22]

Další skupinou jsou **antidepresiva**, která jsou užívána při depresích a mají navodit lepší náladu. [22]

Stimulační drogy

Látky se stimulačním účinkem vyvolávají u člověka budivé účinky. Nejčastěji se užívají k tomu, aby odstranily únavu a navodily pocit povzbuzení. Při užívání ve vyšších dávkách mohou přivodit nespavost, křeče, a některé mohou dokonce zapříčinit arytmií srdce. Tyto látky mohou zapříčinit též poruchy, které se týkají duševní stránky člověka. Řadí se mezi ně amfetamin, MDMA, crack, kokain a pervitin. [21]

- **Extáze (MDMA)**

MDMA svým účinkem patří mezi stimulantia a halucinogeny, obvykle je také pojmenovaná jako empatogen. Řadí se do skupiny látek, které jsou odvozené od amfetaminu. Jejím účinkem je vcítění se do pocitů druhé osoby, tedy empatie. Osoby, co drogu užívají, pociťují přátelství, pochopení, sounáležitost a zlepšení nálady. [22]

MDMA je možné získat v každém tanečním klubu či jiné akci, na tzv. klubové scéně. Během intoxikace jedinec intenzivně tančí několik hodin, prožívá příjemné pocity i přes fyzické vyčerpání. Nejčastější formou podávání extáze jsou kapsle či tablety. [22]

Lékaři prokázali, že extáze nepříznivě působí na mozkové buňky, je často příčinou duševních nemocí a trvale poškozuje játra. [21]

- **Pervitin**

Spadá mezi budivé aminy, které byly na začátku využívány jako léky proti únavě, obezitě či používány armádou, aby zvýšily výkony svých jednotek. Dnes je pervitin považován za nejvýznamnější drogu, která je označena jako nelegální a „tvrdá“. Tato droga zvyšuje výkonnost organismu, jelikož se v těle uvolňuje zásoba energie. Způsobuje rozšíření zorniček, motorický neklid, zrychlenou dechovou frekvenci a tep, vyšší výskyt křečí. Použití přivádí člověka k euforii, snižuje únavu a nechutenství. [22]

- **Kokain**

Jedná se o prášek bílé barvy, jehož účinkem je znecitlivění sliznice. Nejčastěji se užívá šňupáním, ale jsou známé i případy, kdy byl užit injekčně. [22]

Kokain se získává z keře koka, který se roste ve vlhkých pralesích nejčastěji v Jižní Americe. [21]

Na kokainu vzniká silná závislost a při dlouhodobém užívání jsou nejčastějšími projevy halucinace a jako u jiných drog pocení, rozšířené zornice a zvýšení krevního tlaku. Následky závislosti se projevují těžkými poruchami mozku, jater, nespavostí a poruchami paměti. [21]

Příznaky účinku kokainu jsou především zrychlení pulzu, vyšší krevní tlak, rozšíření zornic, nevolnost a také pocení. [22]

- **Crack**

Pomocí chemické úpravy čistého krystalického kokainu, bez jakýchkoliv příměsí, vznikne crack. Jeho užití je určeno ke kouření s marihuanou či tabákem. Jeho účinek je o dost rychlejší než u kokainu a člověk si na něj rychleji vytváří závislost. Intoxikovaný a závislý člověk je pro své okolí velmi nebezpečný, jelikož je agresivní a velmi silný. [21]

Alkohol

Etylalkohol, etanol, lidově alkohol, se vytváří z chemických procesů, kdy se kvasí z cukrů nacházejících se v rostlinách. Větší míra koncentrace je získána za pomoci destilace. Na trh k spotřebiteli je podáván v podobě alkoholických nápojů. Definici alkoholu najdeme v zákoně č. 379/2005 Sb., který označuje všechny nápoje s obsahem více jak 0,5 % množství alkoholu v nápoji. Patří sem lihoviny, pivo, víno apod. [1]

Účinky alkoholu na organismus po požití jsou závislé na množství požití látky. Akutní intoxikace neboli otrava po požití se z velké míry projevuje jako obyčejná opilost. [24]

Příliš častá konzumace alkoholu, tzv. alkoholismus, může vyvolávat mnoho zdravotních problémů somatických nebo psychických. Za somatické potíže lze v tomto případě označit poruchy související s poruchou trávicího traktu, poškození nervového systému či krevního oběhu. Dále je tělo ohroženo rizikem cirhózy jater anebo rakovinou, která může zasáhnout tenké i tlusté střevo, jícen a žaludek. Za psychické problémy s požíváním nadměrného a častého množství alkoholu můžeme označit projevy alkoholické psychózy. Jedná se o projevy agrese, problémy s vnitřními emocemi jako jsou úzkost a strach, ovlivněny jsou i smysly jako zrak a sluch, u některých jedinců může vyvolávat halucinace atd. Užívání alkoholu vede k rozvoji závislosti na této látce. [1]

Nikotin

Jedná se o velice silnou látku, jež nemá barvu a je získávána z tabáku jako alkaloid. Nikotin ve formě tabáku můžeme dostat do těla několika způsoby, např. šňupáním, žvýkáním či kouřením. Právě kouření je nejčastější forma aplikační metody nikotinu. Množství dávky nikotinu, který by u člověka způsobil smrt je okolo 80 mg.

Inhalace kouře z tabákových cigaret, která je nejrozšířenější formou aplikace nikotinu, přináší do lidského organismu mnoho tuhých částic i plynů. Je zde obsažen např. dehet, benzen v tuhé formě, ale v plynné podobě zde můžeme nalézt formaldehyd, oxid uhličitý či čpavek. V kouři se našlo přibližně 60 karcinogenních prvků, které mohou způsobit rakovinu.

Účinky nikotinu na lidský organismus jsou jak fyzické, tak psychické. Za fyzické můžeme označit např. zvýšený srdeční tep, zvýšený krevní tlak, zvýšenou aktivitu trávicí soustavy atd. Psychické účinky jsou např. navození pocitu uvolnění, eliminace nervozity atd.

U trvalých konzumentů nikotinu (tabáku) se zvyšuje onemocnění horních cest dýchacích, poškození plic, infarkt myokardu, neplodnost atd. Při kouření je ohrožen i tzv. pasivní kuřák. Za pasivní kuřáky jsou nejvíce označovány děti kuřáků. Mohou se u dětí dostavit záněty průdušek a nejrůznější respirační onemocnění. [22]

Těkavé látky

Tato skupina látek patří mezi ty nejnebezpečnější vůbec, dokonce více než „tvrdé drogy“ jako například pervitin, kokain či heroin. Účinky těchto látek jsou narkotické. Předávkování těmito látkami je velice snadné, často se smrtelným koncem. Dlouhodobé užívání je cestou k rozsáhlým a hrubým poškozením. [22]

Mezi ty nejběžnější zástupce řadíme:

- **Toulen** – ten je běžně k zakoupení v každé drogerii.
- **Perchloretylen** – slouží jako technické odmašťovací a též se dá běžně zakoupit v drogerii.
- **Aceton** – běžně dostupný přípravek pro naředění barev.
- **Chemopren** – lepidlo, které se dá zakoupit naprosto běžně.

Často se také čichá plyn anebo aerosolové náplně ze sprejů. Závislost na těchto látkách je velmi rychlá a silná. [22]

4.3 Dopady spojené s konzumací drog

Samotná aplikace drogy není tím nejhorším následkem v užívání návykových látek, ale je to výrazná změna chování s lidmi okolo sebe. Jedná se o sociální dopady, které z velké většiny případů vyžadují odbornou pomoc k tomu, aby mohly být odstraněny.

Ztráta zaměstnání

Osoba, která se stane závislou na drogách, přestává mít kontrolu nad svým soustředěním včetně toho, že nekontroluje emoce při svých výstupech v zaměstnání. V neposlední řadě tato osoba ztrácí zájem o svůj vzhled a nedbá o sebe. Kombinace těchto věcí pak u zaměstnavatele často směřuje k výpovědi a rozvázání pracovního poměru.

Ztráta blízkých osob

Jedním z dalších následků užívání drog je ztráta blízkých osob, jako je rodina, kamarádi, partner. Konflikty v rodině mají často negativní průběh a pro rodinu se stává osoba, která konzumuje drogy zatracenou, neznámou a často je přesušen mezi rodinou i kontakt.

Pokud osoba, která je závislá, má setrvalého partnera, celá situace v oblasti rodiny se aspoň částečně pro ni zlepšuje, protože alespoň ve své nelehké situaci má tzv. oporu. Bohužel zátěž, kterou nese závislá osoba, nelze často mnohdy dlouho vydržet, a i rodina nakonec shodí tuto zátěž.

Kamarádi jsou mnohdy těmi posledními osobami, které zůstanou závislé osobě. Pokud však nesdílí s dotyčnou osobou tyto záležitosti, často tak dojde k odloučení a závislá osoba si najde kamarády nové, většinou z řad osob drogově závislých. Bohužel ovšem tady vzniká riziko, že závislá osoba se stává ještě více závislou než doposud.

Bezdomovci a squatterři

Poté, co narkoman ztratí rodinu, partnera a přátele, často přichází o domov a stává z něj bezdomovec či tzv. squatter. Právní systém v České republice toto označuje jako trestný čin, jelikož se závislá osoba dostává do domů nebo nebytového prostoru.

Kriminalita

Ze zpráv, které vede Policie ČR o trestných činech, vyplývá, že právě osoby, které jsou závislé na návykových látkách, jsou rizikovými skupinami v páchání této činnosti. Tyto osoby si vybírají nejrůznější nelegální činnost k obohacení, které buď vede k dalšímu dosažení návykové látky, nebo k pouhému přežití a jištění si tak potravin a dalších.

Prostituce

U dívek, jež nabízí sexuální rozptýlení, lze nalézt mnoho uživatelů návykových látek. Závislost těchto osob vůbec nezávisí na tom, kdy zmíněná osoba začala drogy užívat, jestli před prostitucí, během nebo k tomu byla donucena.

Sebevraždy

Závislí lidé mají daleko větší sklony k spáchání sebevraždy nebo o její pokus. Většinou se tak stane, když na ně látka zrovna působí, např. mají pocit, že mohou létat anebo až poté, co účinky drog odezní, jelikož si myslí, že z jejich situace není úniku a nelze ji řešit.

Pokud se osoba drogově závislá sama nerozhodne pro léčbu, problémy budou stále přibývat a její situace bude nadále neřešitelná. [25]

4.4 Protidrogová politika

Pojem protidrogová politika můžeme definovat podle Gřivny, Scheinosty a Zoubkové (2014) takto:

„Je to soubor preventivních, vzdělávacích, léčebných, sociálních, regulačních, kontrolních a dalších opatření uskutečňovaných na mezinárodní, národní, krajské a místní úrovni, jejichž účelem je ochrana jednotlivců i společnosti před zdravotními, sociálními a ekonomickými škodami, souvisejícími s užíváním návykových látek“.

Protidrogová politika je postavena na dvou základních strategiích. První z nich je snižování nabídky, která je soustředěna na omezení či úplné přerušování výroby a distribuce nelegálních drog. Tato strategie je zaměřena také na legální návykové látky a jejím úkolem je kontrola a usměrňování prodeje těchto látek. Povaha této strategie je represivní, což znamená, že její záměr je potlačující.

Druhou strategií je snižování poptávky. Jejím záměrem je snížení vyhledávání a konzumace návykových látek, a to především ze strany lidí, kteří jsou uživateli návykových látek a také těch, kteří jsou bráni jako potencionální uživatelé. Jedná se o opatření, které v sobě zahrnuje prevenci a léčbu.

Protidrogová politika v sobě nezahrnuje pouze strategie, z kterých vychází, ale mnoho dalších aspektů. Dalším z nich je prevence kriminality, kterou lze označit jako snahu o snížení nebo zamezení výskytu, distribuci a rizikovost užívání nealkoholových drog a alkoholu.

V této souvislosti rozlišujeme tři stupně prevence:

- **Primární prevence** se zaměřuje na to, aby lidé s návykovými látkami nepřišli do styku, nezačali je užívat nebo s jejich užíváním začali co nejdéle. Primární prevence je soustředěna na populaci, která neužívá návykové látky.
- **Sekundární prevence** má za cíl přesvědčit osoby, které již návykové látky užívají, aby přestaly nebo je alespoň v co nejvyšší míře omezovaly. Zde jsou cílovou skupinou lidé, kteří užívají návykové látky.

- **Terciární prevence** je zacílena na to, aby zabránila vzniku vážných nebo trvalých zdravotních a sociálních problémů u lidí, kteří návykové látky užívají a také v jejich okolí. Je zaměřena na tu část populace, která převážně rizikovým způsobem užívá návykové látky, jedná se například o osoby, které užívají drogy injekčně. [1]

5 PREVENCE KRIMINALITY V ČESKÉ REPUBLICE

Prevence kriminality je obsažena v trestní politice a zabývá se aplikací prvků, které budou předcházet vzniku trestné činnosti. Na prevenci kriminality se podílejí složky státu, FO a PO. Za cíl si tato prevence klade opatření, která povedou k eliminaci kriminogenních faktorů, k zániku vzniku pachatele či jeho nápravu. Dále pracovat s oběťmi trestných činů tak, aby mohly bez problému vkročit opět do normálního života. Tyto aktivity probíhají v oblasti sociální prevence, situační prevence a v oblasti viktimmnosti. [26]

5.1 Oblasti prevence kriminality

- **Sociální prevence**

Za sociální prevence se považují činnosti, jež směřují k procesu socializace a sociální intervence a činnosti orientované k transformaci nežádoucích sociálních a hospodářských podmínek. O nich se hovoří jako o podstatných příčinách páčání trestné činnosti. V sociální politice má své místo právě sociální prevence. Pohled na tuto prevenci je pouze z hlediska odhadů sociálních perspektiv jedinců – objektů preventivního působení.

- **Situační prevence**

Tato prevence se zakládá na znalostech různých druhů kriminality, které se vyskytují v zaručeném časovém období a na určitých místech. Situační prevence se snaží za pomoci fyzické, režimové a technické ochrany minimalizovat kriminogenní podmínky. Největší výsledky jsou zaznamenány v poklesu majetkové trestné činnosti. Efektivita této prevence je na vysoké úrovni, ale je potřeba do ní vložit přiměřené finanční i personální prostředky. Obce a občané společně s vymezenými kompetencemi Policie ČR, jež spadají pod Ministerstvo vnitra ČR, nesou hlavní odpovědnost za opatření situační prevence.

- **Prevence viktimmnosti a pomoc obětem trestných činů**

Je nutné říci, že prevence viktimmnosti a pomoci obětem trestných činů má základ v bezpečném chování, rozděleném se zřetelem na nejrůznější situace v oblasti kriminality, ale také na zvýšenou psychickou připravenost ohrožovaných osob. Jde o psychologické, zdravotní, právní poradenství, ale i používání obraných strategií za účelem propagace technických eventualit směřujících k ochraně před trestnou činností. Používá způsoby ze situační a sociální prevence a v závislosti na ohrožení na primární, sekundární, a terciální úrovni. [27]

5.2 Způsoby organizování prevence kriminality v České republice

Způsoby organizování prevence kriminality v ČR se dělí na tři hlavní stupně.

- **Meziresortní** – hlavní úkol meziresortního sdružení je, aby vláda rozvíjela preventivní politiku v oblasti obvyklé kriminality a řídila preventivní činnost úřadů, jež působí v Republikovém výboru pro prevenci kriminality a vytvářela nové podněty.
- **Resortní** – oblast resortní úrovně obsahuje programy prevence kriminality, které mají hlavní úkol v objektivní činnosti jednotlivých ministerstev, jež přispívají k rozvoji jejich obvyklé práce o nové poznatky a způsoby včetně vytváření náležité legislativy.
- **Místní** – do této kategorie spadají složky veřejné správy, neziskové organizace, místní policie a Policie ČR, které se nacházejí v místní lokalitě. Mají za úkol vytvořit nejoptimálnější řešení k předejití kriminality, která se zde vyskytuje, popřípadě jsou předpoklady k jejímu vzniku. Působí v oblasti sociální i situační prevence. [26]

5.3 Stupně aktivit prevence

Postupy z oblasti situační a sociální prevence jsou vytvořeny tak, aby se doplňovaly v jednotlivých úrovních preventivních aktivit.

- **Primární prevence**

Úkol této prevence je hlavně působit v oblasti vzdělání, volného času, poradenské aktivity směřující především k co možná největšímu množství obyvatel. Primární prevence se konkrétně snaží o kladný vývoj dítěte po sportovní stránce i v nakládání s volným časem. Hlavním působiště primární prevence je ve škole, rodině, oblastních sdruženích.

- Směřující k co možná nejširšímu množství obyvatel vesnice, města, státu či určitých specifických skupin (náboženství, etnikum, seniorům, dětem).
- Účinkuje na všechny vrstvy obyvatel bez ohledu na kriminální ohrožení.
- Zaměřuje se na kriminální příčiny způsobem sociálním, kulturním, legislativou.

Struktura prevence u primární prevence

Sociální – vzdělanost, nabytí práce, výchova.

Situační – urbanismus (radši mále sídliště, kde není tak velký nárůst kriminality jako u velkých sídlišť).

Viktimologická – včasné informování populace o nárůstu kriminality z důvodu pořádání nejruznějších kulturních událostí (např. vánoční trhy), kde se může vyskytovat větší množství tzv. „kapsářů“. [27]

- **Sekundární prevence**

Oproti primární prevenci, která se zabývala širokou veřejností, si sekundární prevence klade za cíl především jedince či skupiny s rizikovými faktory, jež by mohly vést ke vzniku kriminality, nebo jedince či skupinu dostat do pozice oběti trestného činnosti.

- Pravděpodobní pachatelé – problémové děti do 18 let, uživatelé drog, alkoholici, lidé bez domova apod.
- Oběti trestné činnosti – senioři, mladiství, děti.
- Problémová místa – podchody, haly na nádraží, problémová sídliště.

Struktura prevence u sekundární prevence

Sociální – úroveň zaměstnanosti v dané lokalitě např. uzavření továrny na výrobu skla.

Situační – vybudování kamerového systému v lokalitě, zřízení osvětlení v nepřehledných lokalitách.

Viktimologická – informuje obyvatele o možném vzniku nebezpečí, např. žákům škol je sdělena informace o pedofilovi, který se nachází v blízkosti škol, aby dbali zvýšené opatrnosti, seniorům je doporučeno vyhýbat se určitým místům, kde dochází k přepadávání atd. [27]

- **Terciální prevence**

Terciální kriminalita se zabývá začleňováním osob, jež byly narušeny kriminalitou, do běžné společnosti. Resocializace v tomto případě probíhá v podobě získání pracovních míst, rekvalifikaci, poradenství v oblasti rodiny a sociálního života atd.

Cílem terciální prevence je:

- eliminace recidivy u pachatele, např. dohled probační a mediační služby, výstraha v podobě trestu, ochranná opatření aj.
- nabídnutí pomoci oběti trestného činu ve formě např. poradenské činnosti tak, aby nedošlo v tomto případě k opakování. [27]

5.4 Programy a projekty prevence kriminality

K tomu, aby prevence kriminality byla úspěšná, je potřeba realizovat programy a projekty, které mají za cíl eliminaci kriminality. Programy a projekty nalezneme v úrovni jak lokální, tak třeba resortní, meziresortní, nebo i mezinárodní. Důležitou složkou, aby prevence kriminality mohla adekvátně fungovat, je zabezpečení po finanční stránce. V tomto případě důležitou roli hrají programy a projekty prevence kriminality, protože určují nařízení, jak v dané problematice postupovat. [27]

5.4.1 Evropská síť prevence kriminality

Jedná se o mezinárodní projekt, který vznikl v roce 2001. Evropská síť prevence kriminality (dále jen EUCPN) využívá spolupráce v předcházení nezákonnému jednání s výměnou úspěšné praxe. ČR v této platformě působí od roku 2004. EUCPN má vrcholný orgán tzv. Radu a dále také výkonný výbor, kde jsou zastoupeny jednotlivé státy. Za ČR je zde přítomna kompetentní osoba z prevence kriminality, která je zaměstnancem MV a PČR a hostí se role zástupce národního reprezentanta.

Předsednictvo EUCPN má na starosti jeden ze států, který v danou dobu zasedá v Radě EU. EUCPN sídlí v Bruselu, kde jsou realizovány technické, analytické a administrativní činnosti.

Prioritní cíle EUCPN:

- Rozšíření kvalitního vzdělání v oblasti prevence kriminality.
- Získání referencí z cílové oblasti sítě.
- Rozvoj činností v oblasti prevence kriminality na národní i místní úrovni.
- Podporovat strategie prevence kriminality včetně unijní politiky a podílet se na nejrůznějších aspektech této problematiky s dodržáním primárních cílů EU.

Cílové skupiny EUCPN:

- Znalci i politici na národní úrovni.
- Znalci i politici na místní úrovni.
- Důležité mezinárodní i evropské společnosti a agentury.

Každoročně EUCPN vydává tzv. toolboxy, jež zahrnují vzorové příklady správné praxe. Na obsahu se podílí evropské země a obsahují doporučení, které je potvrzeno výzkumy EUCPN včetně dotazníkových šetření, která probíhala mezi státy Evropské unie. Toolboxy nezahrnují pouze praktické ukázky a výzkumy, ale i tematické dokumenty, které přispívají k řešení v teoretické rovině. [28]

Kampaně evropské sítě prevence kriminality

- **Prevent human trafficking**

EUCPN spustila 17. října 2019 kampaň proti obchodování s lidmi s pomocí evropských zemí. Kampaň byla symbolicky spuštěna den před Evropským dnem proti obchodování s lidmi. Za obchodování s lidmi se považuje takový zločin, který směřuje proti lidskosti a důstojnosti. Hovoříme tedy o různých nábořech, přepravách, ukrývání muže, ženy nebo dítěte použitím síly, donucení či jiných prostředků, které by směřovaly k jejich vykořisťování s cílem obchodování s lidmi či sexuálními potřebami.

Hlavní cíle kampaně

Zvýšit podvědomí o tomto zločinu formou informování, které budou směřovat k vybraným subjektům.

- Pravděpodobné oběti, které by se mohli stát oběťmi obchodování s lidmi.
- Oběti, které už se stali prostředkem zločinu a kde mohou nalézt ochranu, pomoc, a informace.
- Pomoc obětem obchodování s lidmi, jež mají evropská práva a zajištění podpory, ochrany, pracovní práva včetně práva na pobyt a opětovné začlenění.

Boj proti obchodování s lidmi je složitý a různé země proti němu bojují nejrůznějšími prostředky. Jedná se trestný čin, který nemá hranice a z tohoto důvodu se země Evropy spojily s EUCPN a EUROPOL a vytvořili tuto kampaň. Počet Evropských zemí, které se podílejí na kampani, je 23 včetně ČR.

Kampaň ke své propagaci využívá plakáty, nálepky, videa a tyto prostředky budou distribuovány na tzv. horká místa, jako jsou např. obchodní domy, letiště, nádraží, ambasády a další. [29]

- **Focus day**

Focus day je projekt, který se zaměřuje na domácí vloupání. Tato kampaň byla zahájena 19. června 2019 jako den určený pro boj s celoevropskými zloději.

Trestný čin, jako je vloupání do domácnosti, s sebou nese mnoho negativních věcí. Oběť je okradena o svůj majetek, ale zároveň i o svoje vnitřní bezpečí. Toto s sebou přináší následky, z kterých se u osob mohou vyvinout záporné psychologické problémy. Pakliže k psychologické stránce jsou připočteny i nezákonné obohacení a finanční újma, tak se tento trestný čin stává velice podstatnou věcí a je potřeba jej řešit. Proto se EUCPN, EUROPOL a země Evropy rozhodly podniknout kroky k zamezení této trestné činnosti.

Událost, jež je zaměřena na domácí vloupání, probíhá po celé EU a je financována fondem vnitřní bezpečnosti EU. Počítá se s tím, že událost se bude konat každoročně a bude směřovat k obyvatelům s cílem představit danou problematiku. Povede k probuzení jejich vlastní iniciativy, aby chránili více svoje obydlí.

Téma kampaně zní „Zachovejte překvapení pro svou dovolenou“. Obsahuje letáky, plakáty a krátké mediální příspěvky. Video neobsahuje slova, a díky tomuto kroku mohou ovlivnit větší množství obyvatel. Na mediálních příspěvcích jsou znázorněny domy, jež byly vyloupeny v době, kdy jejich majitelé trávili čas na dovolené. V několika městech proběhnou preventivní akce, které si za cíl budou klást prevenci vůči vloupání do domácnosti. [30]

- **Protect your pocket**

EUCPN spustila roku 2018 kampaň v boji proti krádežím, které probíhají při akcích, kde se pohybuje větší množství lidí. K propagaci této problematiky jsou využívány 3 animační videa, která jsou propagována v 25 evropských státech s cílem zvýšit informovanost a varování obyvatel, jak mají případnou krádež eliminovat.

Protect your pocket čerpá finanční prostředky z fondu vnitřní bezpečnosti EU. Video, jež slouží k propagaci, jsou prezentována na velkých obrazovkách a na sociálních sítích. Video postrádá mluvené slovo z důvodu, aby větší část obyvatel mohla porozumět obsahu videa.

Videa jsou humorná a znázorňují animovanou postavu, která nedává pozor na věci, které má u sebe v době, kdy se nachází v davu, jako jsou např. festivaly, využívání prostředků veřejné dopravy, sledování fotbalového utkání. Právě na těchto akcích dochází často ke kapesním krádežím. [31]

5.4.2 Programy a projekty prevence kriminality v České republice

Prevence kriminality má největší přínos v místech, kde lze kriminalitu nejvíce eliminovat, to znamená v jednotlivých obcích a městech neboli komunitách. Prevence kriminality, která působí v komunitách, se snaží zacílit především na jednotlivé změny, jež probíhají v obcích a městech, u nichž hrozí, že lidé budou páchat trestnou činnost nebo se stanou obětí trestného činu. Ukazatele mohou být různé, například prostorová segregace, deprivace, ekonomické problémy a další. K řešení těchto problémů je důležité kombinovat opatření, která se budou zabývat např. vzděláním, prevencí, represí. [27]

- **Program prevence kriminality a extrémismu – Úsvit**

Program vznikl v roce 2009 a vznikl za pomoci Ministerstva vnitra, Policie ČR, samosprávy, obecní policie a dalších. Program se zaměřuje na oblast sociálně vyloučených lokalit, podporu veřejného pořádku, eliminaci trestné činnosti, jež je páchaná extrémistickými uskupeními. Stěžejní zásadou programu je, aby se lidé ze sociálně vyloučených lokalit rozhodli zlepšit stávající situaci a začali se angažovat.

V programu Úsvit jsou aplikována opatření, která jsou ověřena a mají úspěch. Jedná se například o zvyšování vzdělanosti v oblasti finanční gramotnosti pro obyvatele, kteří jsou zadluženi apod. Pro práci v sociálně vyloučených lokalitách jsou školeni romští mentoři, asistenti prevence kriminality, strážníci obecní policie i příslušníci Policie ČR.

Důležitou roli tohoto programu zastává tzv. **asistent prevence kriminality**, který se zaměřuje na minimální počet protiprávní činnosti v sociálně vyloučených lokalitách. Dále se stará o předcházení případným sousedským konfliktům, o lepší vnímání majoritní komunity na osoby, jež jsou sociálně vyloučené. V neposlední řadě se stará o vymahatelnost práva v SVL. Tato osoba je zaměstnávána místní samosprávnou institucí a neplní roli strážníka ani čekatele, nýbrž vykonává takovou práci, která není v kompetenci obecní policie dle zákona. Předpoklad k této funkci je, aby asistent prevence kriminality byl dobře obeznámen se SVL a měl podvědomí o vztazích uvnitř této oblasti. [27]

- **Projekt vzdělání k vyšší bezpečnosti seniorů**

MV v roce 2014 vytvořilo projekt s názvem „Mezioborovým vzděláním ke zvýšení bezpečnosti seniorů“, jež se zaměřuje na prevenci viktimizace seniorů, kteří se buď stali obětí protiprávního jednání, nebo svědky takové činnosti. Tento přístup bere v potaz duševní i fyzický stav seniorů. Projekt se při realizaci snaží o zefektivnění systému vzdělání osob, které vykonávají činnost ve veřejné správě pro oblast prevence při stíhání osob, jež se dopouští protiprávního jednání vůči seniorům a zvýšit znalosti této problematiky. Dále o lepší efektivitu služeb seniorům nebo o dodržení standardního jednání orgánů samosprávy a státní správy pro oblast ČR proti skupině s reálným použitím zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů. [27]

- **Zpravodaj „Prevence do každé rodiny“**

Jedná se o projekt, který informuje obyvatelstvo o prevenci kriminality. Zpravodaj „Prevence do každé rodiny“ (dále jen ZPDKR). Projekt ZPDKR nabízí moderní strukturu, jež je pouze v elektronické formě. ZPDKR předává sdělení o protiprávním jednání, jak tomuto jednání čelit a vyzdvihuje důležité věci k řešení této problematiky nebo její prevence. Za pomoci místních samosprávních celků je elektronicky odeslán co nejširšímu množství obyvatel se záměrem zlepšení jejich postojů k bezpečnosti jich samotných nebo okolí, v němž se nachází. Dále se projekt snaží zviditelnit subjekty, které se starají o bezpečnost nebo veřejný pořádek a důvěryhodnost obyvatel k Policii ČR, státní správě, obecní policii a samosprávě. Na tvorbě se podílí Policie ČR, erudovaná veřejnost, obecní policie a další. [27]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 MĚSTO JIHLAVA

Město Jihlava se nachází na Českomoravské vrchovině v Kraji Vysočina. Samotnou Jihlavou protéká řeka Jihlava a město se pyšní titulem statutárního města včetně označení krajské město Vysočiny od roku 2000. Po geografické stránce se Jihlava nachází přibližně 115 km jihovýchodním směrem od hlavního města Prahy a přibližně okolo 78 km severozápadním směrem od druhého největšího města v ČR Brna. V Jihlavě žije 50 845 obyvatel a Jihlavu tvoří 18 katastrálních území, jež se skládají ze 17 částí včetně 51 jednotek sídelního typu. Jihlavským katastrálním územím vedou dva důležité silniční uzly, které mají celostátní i mezinárodní důležitost. První je dálnice D1 Praha - Brno a druhý je dálnková silnice od Kolína, pro kterou je v Evropě veden název E 59, která směřuje na Znojmo a Vídeň.

Jihlava byla založena ve 13. století z důvodu těžby stříbra, které se zde z velké části nacházelo, a proto dodnes Jihlava patří mezi první hornická města u nás. Centrum města tvoří historické náměstí, které je pojmenované po prvním československém prezidentu Masarykovi a svým rozsahem patří mezi největší náměstí v ČR. Veřejná infrastruktura v Jihlavě je na velmi dobré úrovni. V Jihlavě se nachází okresní soud i s pobočkou Krajského soudu v Brně, nově zrekonstruovaná krajská nemocnice, hygienická stanice, psychiatrická nemocnice, Státní veterinární ústav, hokejový i fotbalový stadion, divadla a kina. Krajské ředitelství policie ČR Kraje Vysočina a magistrátem zřízená Městská policie Jihlava v tomto statutárním městě dohlíží na bezpečnost. Působí zde i další významné složky IZS jako např. Krajské vojenské velitelství Jihlava a HZS Kraje Vysočina.

Hromadnou městskou dopravu zajišťují autobusové a trolejbusové linky, které řídí Městský dopravní podnik Jihlava. Pokud pomineme mateřské, základní a střední školy, tak se v Jihlavě nachází i 4 vyšší odborné školy a 1 vysoká škola, jež je veřejná. Působí zde i automobilový průmysl, který zaměstnává desítky stovek zaměstnanců, a to především BOSCH Diesel s.r.o. V oblasti turismu je Jihlava vyhledávaná především kvůli místní ZOO, která se neustále rozrůstá o nová zvířata a modernizuje svůj areál. Turisté zde mohou navštívit i jihlavské katakomby či Vodní ráj. Od roku 1982 se Město Jihlava stalo městskou památkovou rezervací. [32]

7 DEMOGRAFICKO-SOCIÁLNÍ ANALÝZA

Populace

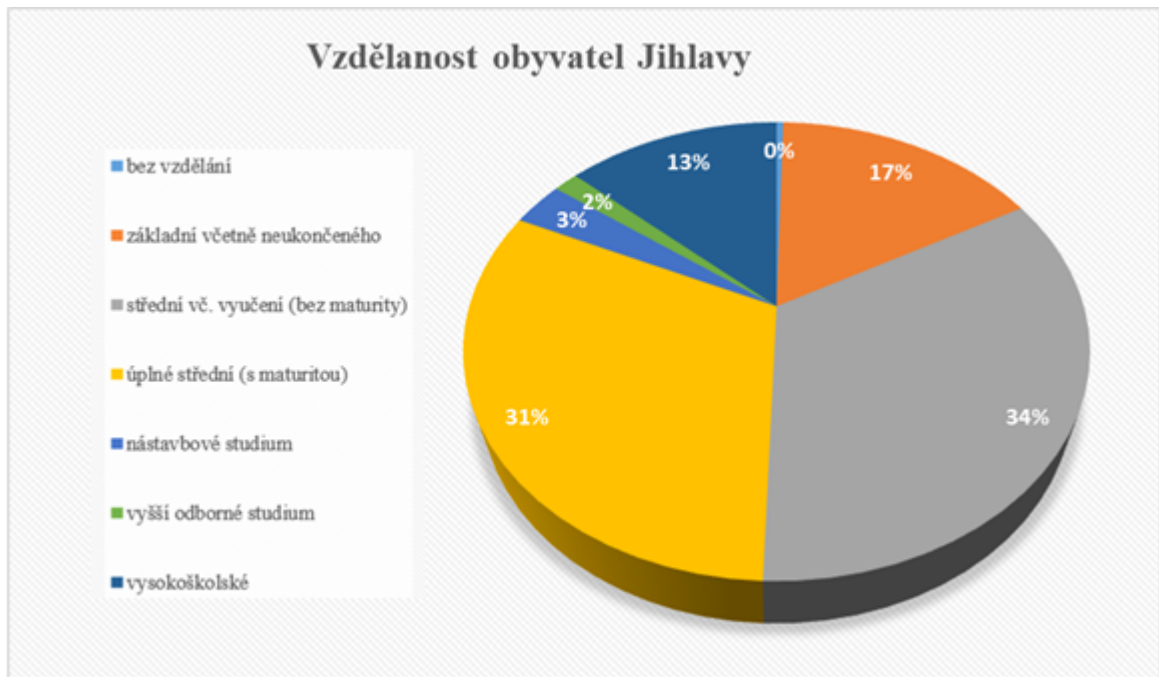
Statutární město Jihlava se počtem obyvatel, kteří mají trvalý pobyt na jeho území, řadí na 21. příčku mezi města s největším počtem obyvatel v ČR. Ze statistik vychází, že počet osob trvale žijících v Jihlavě se od roku 2015 do roku 2018 zvyšoval, ale v roce 2019 přišel mírnější pokles na hodnotu 50 845 obyvatel. [32]

	2015	2016	2017	2018
Počet obyvatel	50 504	50 617	50 647	50 891
Přírůstky	193	-155	165	121
Přirozený	187	90	81	- 20
Stěhování	6	245	84	141

Tab. 1 – Přehled obyvatel Jihlavy v letech 2015-2018 [32], [33]

Vzdělanostní struktura populace v Jihlavě

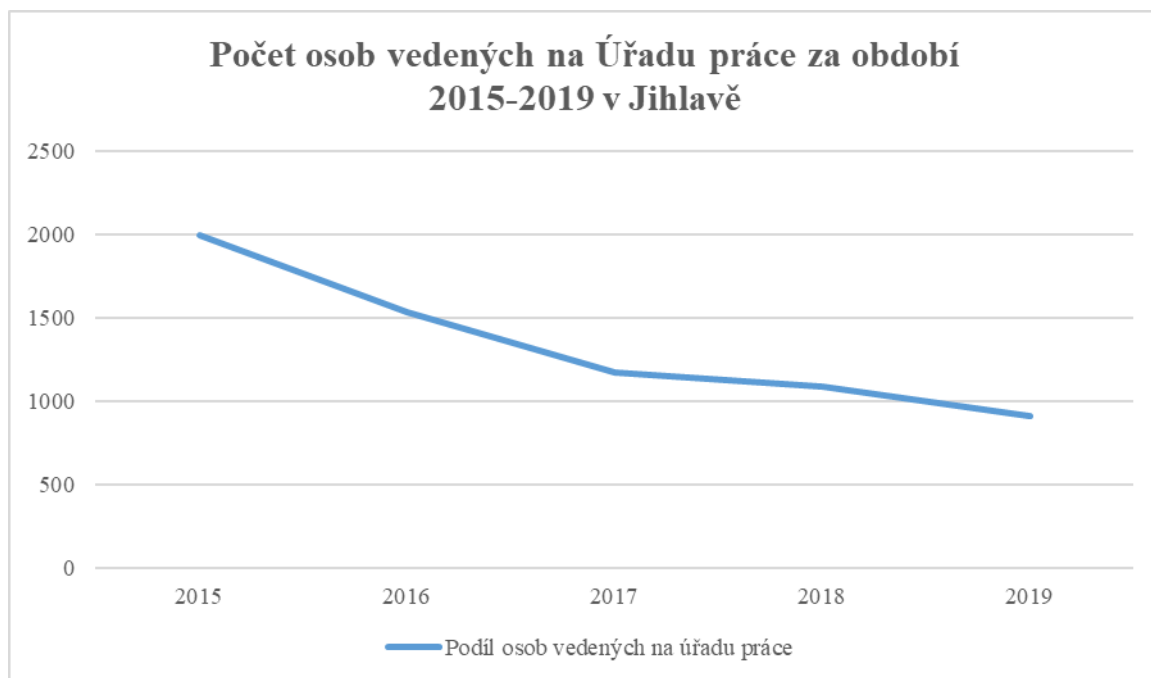
V roce 2011 proběhlo v Jihlavě sčítání lidu, domů a bytů, kde se například analyzovala struktura vzdělání obyvatel v dané oblasti. Město Jihlava vykazuje velice dobré výsledky, kde pouhých 174 obyvatel Jihlavy ve věku 15 a více let z celkového počtu 43 189 nemá základní vzdělání, což není v porovnání s ostatními úrovněmi vzdělání v Jihlavě ani 1 %. Pozitivní vliv na vzdělanost obyvatel Jihlavy má zdejší Vysoká škola polytechnická a spousta jiných středních škol a vzdělávacích institucí. Z výsledku analýzy byli v Jihlavě nejvíce zastoupeni obyvatelé, kteří v danou dobu dokončili střední vzdělání s výučním listem bez maturity v rozsahu 13 937 (34 %) obyvatel. Dále následovala populace s úplným středním vzděláním s maturitní zkouškou v počtu 12 985 (31 %). Na třetí příčce byli lidé, kteří měli ukončené základní vzdělání 6 815 (17 %). Následovali vysokoškoláci 5 502 (13 %). Mezi nejméně početnými skupinami obyvatel s ukončeným vzděláním byli lidé, kteří absolvovali nástavbové studium 1 336 (3 %) a vyšší odborné studium 632 (2 %).

Obr. 2 – Vzdělanost obyvatel Jihlavy [34]

7.1 Nezaměstnanost

Ke dni 31. 12. 2015 bylo zaznamenáno celkem 5,94 % nezaměstnaných osob v Jihlavě, což činí 1 992 uchazečů o zaměstnání. Na konci roku 2016 se procento nezaměstnanosti snížilo na 6,62 %, což odpovídalo 1 534 osobám, které se ucházely o zaměstnání. V roce 2017 byl opět zaznamenán pokles nezaměstnanosti, a to na 3,57 %. Celkem tedy 1 172 osob. Také ke konci roku 2018 procento nezaměstnanosti kleslo na 3,33 %. Celkem se jednalo o 1 085 osob. Vůbec nejnižší procento nezaměstnanosti bylo zaznamenáno na konci roku 2018. Jednalo se o 910 osob, tedy 2,80 %.

Obr. 3 – Počet osob vedených na ÚP za období 2015-2019 v Jihlavě [35]

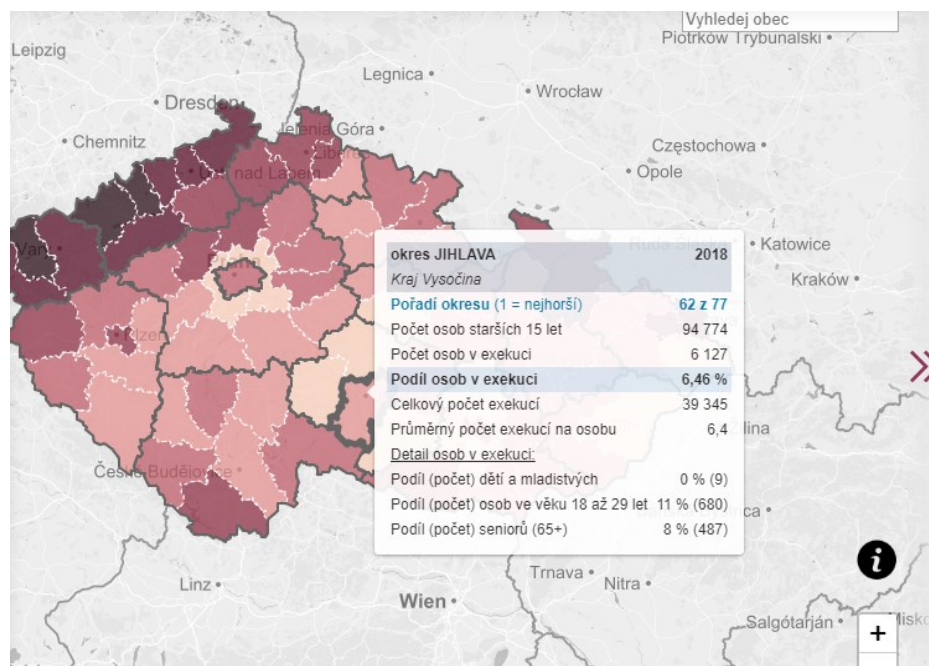
7.2 Zadluženost

Zadluženost je jedno z témat, které je důležité sledovat proto, aby byly eliminovány bezpečnostní problémy a trestná činnost. Z velké části se lidé dostávají do dluhových problémů skrze banky, telefonní operátory, pojišťovny nabízející zdravotní pojištění nebo společnosti, které poskytují městskou hromadnou dopravu. Dále skrze poskytovatele energií jako jsou plynárenské a energetické společnosti. V neposlední řadě se objevují dluhy za nezaplacení poplatku skrze odvoz komunálního odpadu, který zajišťuje obec anebo např. dluhy na výživném, které jsou stanoveny soudem. Důvod, jak se lidé mohou dostat do dluhu vůči druhému subjektu, je opravdu široký.

Mapy exekucí, které monitorují počty exekucí na území ČR, byl za rok 2017 v Jihlavě zdokumentován na hodnotu 8,44 %, což znamená podíl osob v exekuci. Jen pro představu republikový průměr v daném roce činil 9,70 %, z čehož vyplývá, že Jihlava je méně zadluženým městem, než je průměr republiky. V daném roce se v Jihlavě nacházelo v exekuci 3606 osob starších 15 let, přičemž součet všech exekucí činil 22 987. Z nynějších dat zpracovaných za rok 2018 pro okres Jihlava se udává hodnota podílu osob v exekuci 6,46 %, z něhož je důležité zmínit, že počet exekucí na jednotlivce činí 6,4.

Bohužel v nynější době nejsou údaje kompletní, protože zbývající exekuce jsou předmětem správních řízení a výhledově se údaje mohou měnit. [32]

Obr. 4 – Mapa exekucí [36]

7.3 Sociálně vyloučené lokality

Gabalova mapa, jež vede údaje o sociálně vyloučených lokalitách, označila v roce 2015 v Jihlavě 3 oblasti, které nesou prvky sociálně vyloučené lokality. Byly identifikovány ubytovny s komerčním využitím, které jsou ve vlastnictví soukromých osob. Zpráva hovořila i tom, že v Jihlavě existují domy, které mají zvýšený podíl osob, jež jsou ohrožovány právě sociálním vyloučením, ale nelze zde hovořit o tom, že by se jednalo o jednotlivou lokalitu. Poslední dva roky zpátky se ale ve velké míře snížil rozsah ubytoven, který nesl znaky sociálního vyloučení. Toto tvrzení vychází z oslovení aktérů, kteří se podíleli na výzkumné *Vstupní analýze Jihlava 2019*. Z této vstupní analýzy vyšlo, že v Jihlavě se v nynější době nenachází žádné sociálně vyloučené lokality, ale pouze mikro oblasti, které jsou právě ohrožovány sociálním vyloučením. To potvrzuje i zpráva, která se zaměřuje na stav romské menšiny, zpracovaná za rok 2018, kde jsou zárodky možného vzniku sociálního vyloučení, či už dokonce probíhá. Tato skutečnost probíhá u obyvatel, kteří jsou v podnájmu právě centru města, či občanů, kteří setrvávají na ubytovnách a v azylových domech.

Mezi znaky, které tyto osoby vykazují v oblasti sociálního vyloučení, patří: nízká úroveň finanční gramotnosti, konzumace drog, nezaměstnanost a konání nezákonné trestné činnosti. Koordinátor, který se zabývá záležitostmi Romů, uvedl, že v Jihlavě za rok 2017 bylo evidováno přibližně 2 600 romských občanů, kde z nich 60 % vykazovalo potencionální zařazení do sociálně vyloučené oblasti. Oblasti, kterých se týká sociální vyloučení, jsou: Masarykovo náměstí a ulice, které navazují právě na toto náměstí, jako jsou Čajkovského, Brněnská, Husova. Dále ulice Malátova, Dvořákova, Jiráskova, Nerudova, které nepřiléhají k Masarykovu náměstí, ale jejich obyvatelé nesou znaky sociálního vyloučení. [32, 37]

7.4 Městské oblasti se zvýšeným rizikem kriminality

Oblasti, kde je nejvyšší výskyt trestných činů a přestupků, jsou velice podobné místům, kde se nacházejí mikro lokality se sociálním vyloučením. Jedná se o ulice Lazebnická, Čajkovského, Znojemská, Malátova a další. Za další místo lze označit oblast na sídlišti Březinovy sady, kde se nachází obchodní centrum Březinky. [32]

Kriminalita vedená proti majetku

Kriminalita, jež byla vedená proti majetku, se nejvíce vyskytovala na místech okolo ulic křižovatky Znojemská až Hradební, kde se v blízkosti těchto lokalit nalézá obchodní centrum „City Park“. I z méně častého výskytu kriminality proti majetku v jiných částech Jihlavy lze pozorovat, že se tyto skutky staly v blízkosti obchodních domů, supermarketů a dalších. Hovoříme zde o oblastech kolem supermarketů Albert, Billa, Kaufland a dalších, kde je patrné, že se zde pohybuje větší množství lidí. [32]

Kriminalita v oblasti toxikománie

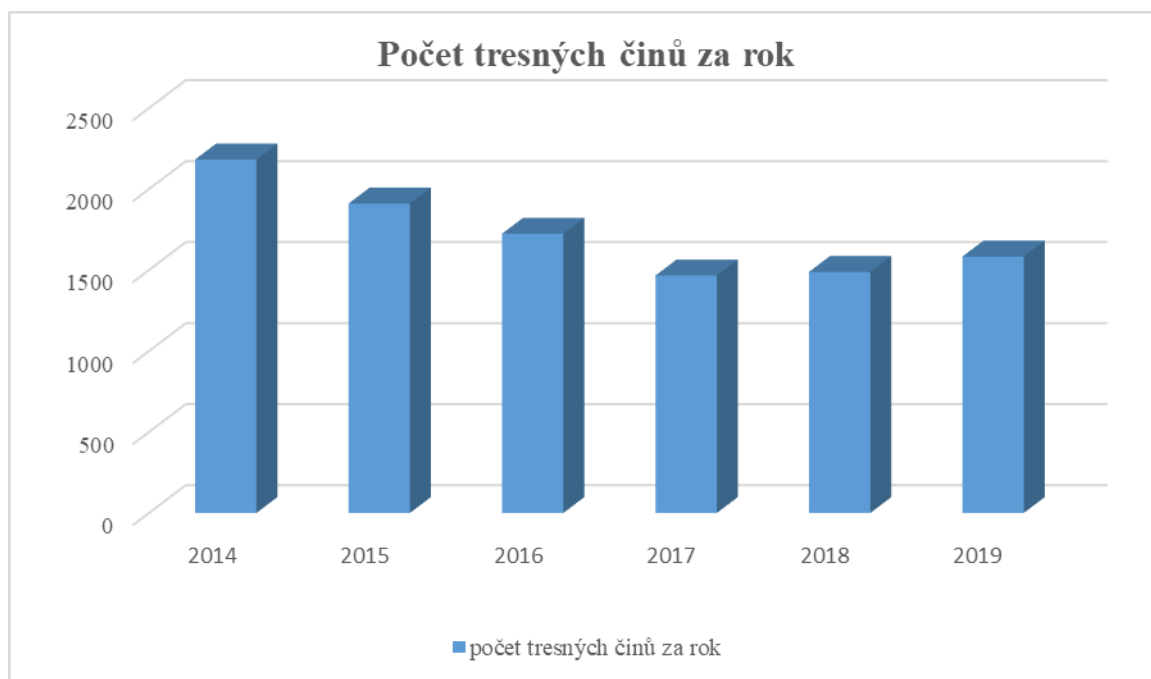
V roce 2016 se kriminalita v oblasti toxikománie nejvíce páchala v ulicích Chelčického, Dělnická, Družstevní, ale v roce 2017 se tyto skutky z velké míry přesunuly do oblasti Masarykova náměstí, do ulic Úvoz, Okružní, Havlíčkova a také do blízkosti autobusového nádraží. Rok 2018 prakticky kopíroval rok 2017, kde se tyto činy odehrávaly v ulicích U Mincovny, Hluboká, Farní, které přiléhají k Masarykovu náměstí a dále pak se objevily v oblasti ulic Znojemská, Hradební. Byly ale zaznamenány výskyty v blízkosti ulic Okružní, U Břízek, Brněnská, Třebízského a dalších. [32]

8 BEZPEČNOST

K tomu, aby byla dodržena bezpečnost a veřejný pořádek v Jihlavě, slouží magistrátem města Jihlavy zřízená Městská policie Jihlava a ministerstvem vnitra Police ČR, o ochranu veřejné zeleně atd. se stará Městská policie Jihlava. Kraj Vysočina se může pochlubit jednou z nejnižších kriminalit v rámci ČR. [32]

8.1 Statistika kriminality

V roce 2019 bylo zaznamenáno na Jihlavsku celkem 1 583 trestných činů a objasnit se jich podařilo 57,86 % (916 trestných činů), což je téměř 60% úspěšnost. Také se podařilo zjistit pachatele celkem 111 trestných činů z předchozích let. Počet spáchaných trestných činů na Jihlavsku se zvýšil o 95 skutků. Pokud se ale podíváme na rok 2014, hovoříme zde o 2 182 trestných činech za rok. Rok 2015 už vykázal pokles na hodnotu 1 910 a rok 2016 dokonce 1 724 trestných činů. Rok 2017 byl celkově nejlepším rokem, kdy bylo zaznamenáno pouze 1 466 trestných činů.

Obr. 5 – Počet trestných činů za rok [38]

Z grafu je patrné, že kriminalita na Jihlavsku klesala do roku 2017, ale poslední dva roky 2018 a 2019 ukazují nárůst kriminality na tomto území. [38]

Trestné činy – násilné

V roce 2019 bylo zaznamenáno na Jihlavsku celkem na 215 násilných trestných činů, z nichž bylo objasněno celkem 79,1 % případů. V roce 2018 byl počet případů nižší, jednalo se celkem o 173 a objasněno bylo 75,7 %. V porovnání mezi roky 2018 a 2019 došlo k nárůstu násilné trestné činnosti, a to o 42 spáchaných trestných činů. K poklesu došlo u počtu loupeží, naopak u případů ublížení na zdraví, nebezpečného pronásledování či vyhrožování se počet zvýšil. Nejčastějším trestným činem v loňském roce bylo úmyslné ublížení na zdraví, jejichž celkový počet byl 123, a to je o 21 skutků více než v roce 2018. V 80 % se policistům případy podařilo objasnit. Z meziročního porovnání vyplývá, že se snížil počet loupeží, a to z 12 v roce 2018 na 8, ke kterým došlo v roce 2019. Dopadení pachatelů se policistům podařilo u pěti loupeží a na objasnění zbylých intenzivně pracují. Mezi další často páchané činy patří nebezpečné vyhrožování, kterého bylo v roce 2019 zaznamenáno celkem 24. To je o 10 skutků více než v roce 2018. Dále bylo zaznamenáno zvýšení počtu případů nebezpečného pronásledování, a to o 6 více než v roce předtím. Zaznamenáno bylo také celkem 15 případů porušování domovní svobody, 4 případy násilí proti úřední osobě a 13 případů vydírání.

Trestné činy – mravnostní

V roce 2019 došlo celkem k 32 případům mravnostních trestných činů, z nichž bylo objasněno celkem 65,5 % případů. V roce 2018 byl počet nižší, jednalo se o 21 případů a objasněnost z nich byla 66,7 %.

Trestné činy – majetkové

Majetkových trestných činů bylo v roce 2019 celkem 676 a objasnit se jich podařilo 37,4 % V roce 2018 byl jejich počet nižší, jednalo se celkem o 588 případů a objasnit se podařilo 32,8 %. Počet případů majetkové trestné činnosti sice vzrostl o 88 případů, ale také došlo ke zvýšení objasněnosti. Jednalo se o krádeže vloupáním, kterých bylo 127. O krádeže prosté v počtu 367 skutků a zbylých 182 skutků byly zbývající majetkové trestné činy. Krádeží vloupáním do rodinných domů bylo v roce 2019 zaznamenáno 13, což je o 15 méně než v roce 2018. Shodný byl počet vloupání do bytů, ale zde se o 1 případ počet zvýšil. Snížení bylo zaznamenáno v počtu vloupání do rekreačních chat. Celkem se jednalo o 7 činů v roce 2019. Vloupání do obchodů stoupalo, a to o 2 případy v roce 2019.

Došlo také k vloupání do restaurací, kiosků a školských zařízení. Zvýšení se projevilo u krádeží vloupáním o 16 skutků. U krádeží prostých se počet také zvýšil, a to o 63 skutků. [38]

Z celkových 376 případů se podařilo objasnit 50 %. Nejčastěji se jednalo o trestné činy, které byly páčány na jiných objektech, těch bylo celkem 164. V počtu 54 skutků se jednalo o odcizení věcí z vozidel, kterých bylo o 23 skutků více než v roce 2018 a objasnit se podařilo přibližně čtvrtinu případů. Snížení trestných činů bylo zaznamenáno u kapesních krádeží, těch bylo v roce 2019 celkem 42 (v roce 2018 celkem 46) a objasněno bylo 30 %. Snížily se také krádeže vozidel, a to z 15 případů v roce 2018 na případů 9 v roce 2019. Mezi další majetkové trestné činy patří poškození cizí věci, kde se počet také snížil, a to na 87 skutků. Dále se jednalo například o podvody (63 trestných činů), zpronevěry (11 trestných činů) a zatajení věci (21 případů).

Trestné činy – hospodářské

Počet se snížil také u hospodářské trestné činnosti. V roce 2018 se jednalo o 221 skutků a v roce 2019 jejich bylo 190. Objasněnost těchto trestných činů byla 53,3 %. Mezi nejčastější trestný čin v této kategorii patří neoprávněné držení platební karty. Zde počet vzrostl z 44 případů v roce 2018 na 47 v roce 2019. Patří sem také úvěrové podvody, kde počet klesl o 6, tedy na 25 skutků. Spadá sem také 17 případů zkrácení daně.

Trestné činy – ostatní

V kategorii ostatní trestná činnost se uskutečnilo celkem 470 trestných činů a objasněnost se vyšplhala na 78,94 %. Do této kategorie spadá 75 případů maření výkonů rozhodnutí, dále to je 61 činů zanedbání povinné výživy, 83 skutků ohrožení pod vlivem návykové látky. Zvýšený počet byl zaznamenán u výtržnictví, a to z 26 za rok 2018 na 35 v roce 2019. Zaznamenáno bylo snížení sprejerství z 94 činů na 75. Do zbývajících trestné činnosti patří také drogová kriminalita. V roce 2019 bylo prověřeno celkem 50 činů spadající do drogové kriminality, stejně jako v roce 2018. Kriminalisté se zaměřovali na odhalování varen pervitinu, distributory drog, pěstitele konopí a šíření toxikománie. V této oblasti byli jihlavští kriminalisté velmi úspěšní v objasňování případů. [38]

8.2 Městská policie Jihlava

Jihlavská městská policie zaměstnává 66 strážníků a mimo to i dalších 7 zaměstnanců. Aby městská policie dokázala efektivně zasahovat a plnit své poslání, tak je území města

rozčleněna do 4 oblastí, přičemž nad každou jednotlivou oblast dohlíží místní okrskové služebny. Dohled nad městem má na starosti operační služba s nepřetržitým provozem, která přijímá hovory, vysílá strážníky na místo určení a sleduje městský kamerový systém.

Skládá se ze 4 směn, při nichž v danou chvíli pracuje 8 strážníků. Každý okrsek čítá 6 až 7 strážníků podle vytíženosti dané části města skrze stav bezpečnosti. Systém je efektivně navržen tak, aby strážníci měli lepší přehled o oblasti a mohli rychleji zasáhnout v místě určení. Během služby strážníci prochází pěšky svěřenou oblast, nebo využívají jízdní kolo z důvodu lepší komunikace s občany. Z důvodu, aby byl v daném okrsku zajištěn veřejný pořádek a bezpečnost, mají jednotliví vedoucí okrsků na starost kontaktovat předsedy osadních výborů a probírat s nimi danou problematiku. Tento druh komunikace se zástupci občanů tak může předejít problémům, jež by se mohly stát v dané oblasti, kdyby tento druh komunikace nefungoval. Strážníci pracují na jednom z okrsků i několik let, a tak mají možnost se osobně znát i s místními obyvateli, což je přínosné proto, aby danou oblast znali a efektivně zasahovali. Velká část jejich práce je tvořena prevencí kriminality. Pochůzky, které vykonávají během své služby, směřují do míst, kde se zdržuje mládež (např. místní parky) a do okolí škol. Strážníci své pochůzky ale směřují i do obchodních domů, tak aby preventivní dopad byl co nejširší. [32]

Programy prevence kriminality pořádané Městskou policií Jihlava

Městská policie se ve velké míře věnuje prevenci kriminality a svoje konání v této oblasti směřuje především k žákům základních škol v Jihlavě. Pořádá s dětmi pravidelné besedy na zvolené téma a sportovní soutěže, především tzv. „Siláka roku“. Účelem „Siláka roku“ je nenucenou cestou děti přilákat k sportovním aktivitám a obohatit jejich volný čas. Jedním z dalších programů, které pořádá Městská policie Jihlava v rámci prevence kriminality je akce, která propaguje policii. Tato akce se jmenuje „Policie dětem“ a její smysl spočívá v tom, aby si děti vyzkoušely zábavnou formou techniku, kterou využívá policie v náplni své práce a celkově se seznámily s prací policie jako takové. Krádeže jízdních kol jsou velmi častou záležitostí, s kterou se městská policie potýká. Rozhodla se proto provést registraci jízdních kol zcela bez poplatků. Tento krok tak vede k vyšší pravděpodobnosti, že se odcizené kolo nalezne a společně s tím i pachatel. Lze říci, že Městská policie Jihlava má velmi významné místo v oblasti prevence kriminality v Jihlavě. Spolupracuje i s ostatními organizacemi, které se zaměřují právě na prevenci kriminality a poskytuje jim svoji odbornou a technickou pomoc. [32]

9 INSTITUTE V OBLASTI PREVENČÍ KRIMINALITY

O oblast v prevenci sociálně-patologických jevů se v Jihlavě stará několik subjektů, přičemž cílí na nejrůznější skupiny obyvatel Jihlavy. Nejběžnější prevencí, která zde probíhá, je tzv. primární prevence, která funguje formou besed, přednášek se studenty a žáky různých typů škol.

Aby Jihlava držela krok s moderním vývojem města, probíhá ve městě mnoho aktivit, které si dávají za cíl rozvoj komunitních principů veřejnostní participace. S ohledem na nejzávažnější problémy, které narušují společenský život občanů města, byla Jihlava zapojena do tzv. Národní sítě zdravých měst, které pravidelně pořádají Fórum Zdravého města a MA 21. Tento projekt se nazývá tzv. Desatero problému města a byl spuštěn v roce 2009. Jedná se o podstatnou záležitost, která se zaměřuje na podněty občanů a nastavení optimálního směru, kudy se má město ubírat. [32, 37]

9.1 Probační a mediační služba Jihlava

Klíčovou úlohu v prevenci kriminality zaujímá Probační a mediační služba ČR. Jejím úkolem je zajistit adekvátní řešení sporů, jež jsou spojeny s trestnou činností. Vyřešení těchto sporů bude prospěšné pro společnost. Další její činností je zprostředkovat takový výkon alternativního trestu, aby nebyla narušena důstojnost osoby a byly zohledněny zájmy poškozených včetně ochrany komunity a prevence kriminality. [32]

9.2 Sociální služby

Na úseku oblasti sociální péče se nacházejí subjekty, které jsou zřizované statutárním městem Jihlava jako příspěvkové organizace, poté příspěvkové organizace Kraje Vysočina a také nestátní neziskové organizace. Tyto organizace zajišťují sociální služby, které jsou zaregistrované podle zákona o sociálních službách a také služby, které souvisí s touto oblastí. Na některé činnosti těchto organizací navazují také další zdravotnické nebo veřejně prospěšné služby. [32]

V oblasti zaměřující se na prevenci sociálně nežádoucích jevů účinkuje oddělení sociálně právní ochrany dětí, spadající do odboru sociálních věcí Magistrátu města Jihlavy. Ve funkci protidrogového koordinátora působí odbor sociálních věcí. Ten poskytuje sociální služby a odborné sociální poradenství osobám, kterým nejsou sociální služby poskytovány a které jsou ohroženy na životě, na zdraví či sociálním vyloučení. [32]

Služby nabízené městem využívají převážně klienti, kteří mají bydliště přímo v Jihlavě. Nejvíce služeb se poskytuje ambulantní formou, v domácnostech nebo pomocí klubové služby. Poskytované služby se orientují na různé věkové skupiny klientů. Nejčastěji jsou služby využívané klienty starší věkové skupiny (jedná se o osoby ve věku 50-59 let) a naopak nejméně služeb se zaměřuje na děti do sedmi let. [32]

Centrum U Větrníku Jihlava – cílem tohoto Centra je minimalizovat potenciální rizika a škody, které mohou nastat u uživatelů, osob blízkých a také veřejnosti na Jihlavsku, Pelhřimovsku, a to v důsledku užívání nelegálních návykových látek. Tímto eliminováním rizik a škod se Centrum U Větrníku podílí také na ochraně veřejného zdraví. Služby, které Centrum nabízí, jsou poskytovány terénní i ambulantní formou. Pomoc se vztahuje na skupiny lidí užívající nelegální návykové látky a jsou starší 15 let, jejich rodiče a také osoby blízkých uživatelům nelegálních návykových látek. Maximální kapacita poskytnutí ambulantní formy je 12, u terénní formy je to maximálně 8 míst. [39]

Centrum primární prevence Vrakbar Jihlava

Centrum primární prevence Vrakbar poskytuje programy Všeobecné primární prevence a Selektivní prevence v kraji Vysočina především na Jihlavsku a Pelhřimovsku. Již několik let si zakládá na spolupráci s několika základními školami. Jejich cílem je přispívat k pozitivnímu vývoji a rozvoji dětí, mladých lidí, žáků, studentů, a to formou efektivní primární prevence. Dalším cílem je poskytnout cílové skupině znalosti a postoje, které podporují zdravý životní styl. Znalosti, dovednosti a postoje zprostředkované pomocí interaktivních pedagogických postupů, které podávají komplexní a pravdivé informace a formách rizikového chování (agresivita, šikana, užívání návykových látek, rasismus, záškoláctví apod.) [40]

Následná péče Jihlava – služba je určena pro lidi, kteří si prošli léčbou nějaké závislosti a cílem je vytvořit pro ně podmínky, aby se mohli úspěšně začlenit zpátky do běžného života a nadále samostatně abstinovat. Jedná se o intenzivní doléčovací program, který staví především na individuálním přístupu ke klientovi a poskytuje mu tyto klíčové aktivity: skupinové terapie, skupiny prevence relapsu, individuální poradenství či terapii, zážitkové programy atd. Služba je určena pro muže a ženy, kteří jsou starší 18 let a již absolvovali léčbu své závislosti po minimální dobu trvání 3 měsíce. Kapacita pro pobytovou formu je 15 osob a základní délka ubytování je stanovena na 6 měsíců. [41]

Bílý kruh bezpečí, z. s., Poradna BKB Jihlava – jedná se o službu poskytující odbornou, diskrétní pomoc, morální a emocionální podporu, která je určena pro oběti a svědky trestných činů. Poradna v Jihlavě se řadí do systému poraden, kterých je v ČR celkem devět. Pomoc osobám zprostředkovávají odborně způsobilí poradci, právníci, psychologové a sociální pracovníci. Pomoc Bílého kruhu bezpečí je poskytována prostřednictvím bezplatné nonstop linky, celostátní sítě poraden Bílého kruhu bezpečí, klíčových sociálních pracovníků a také intervenčního centra v Ostravě. Pomoc, kterou Bílý kruh bezpečí poskytuje, respektuje individuální potřeby oběti a její osobnosti, ale také přihlíží k okolnostem trestného činu. Základní sociální služby jsou pro klienty bezplatné. [42]

F Point Jihlava – jedná se o spolek, který je neziskovým, dobrovolným a nevládním uskupením občanů, kteří pracují v oblasti prevence sociálně-patologických a nežádoucích jevů, objevujících se ve společnosti. Zaměřují se převážně na pomoc dětem, adaptování cizinců a dalších osob z vyloučených lokalit. Mimo jiné umožňují lidem získávat znalosti křesťanských duchovních hodnot. [43]

Krizové centrum J. J. Pestalozziho, o. p. s. v Jihlavě – je neziskovou nestátní organizací poskytující poradenské, sociální a vzdělávací služby všem ohroženým či znevýhodněným skupinám. Cílem všech služeb, které krizové centrum nabízí, je řešení akutní krizové situace dětí a mladých lidí, začlenění dlouhodobě institucionalizovaných klientů zpět do společnosti. Dále vytvoření záchytné sítě sociální pomoci pro oběti domácího násilí, právní pomoc klientům a v neposlední řadě také prevence sociálně-patologických jevů. [44]

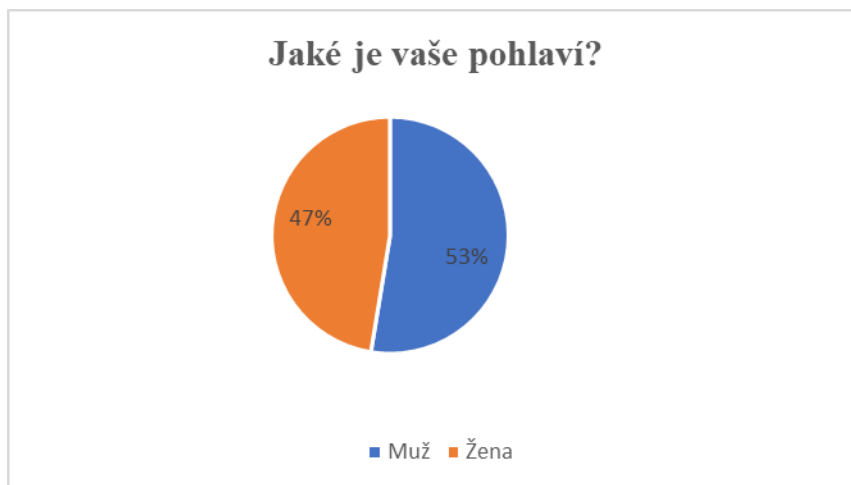
Erko Jihlava – Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Erko v Jihlavě se zaměřuje na skupiny klientů od 6 do 26 let, kteří jsou ohroženi společensky nežádoucími jevy. Jedná se například o osoby ohrožené nebo závislé na návykových látkách, osoby s rizikovým způsobem života, etnické menšiny a děti z romské komunity. Cílem tohoto zařízení je rozvíjet schopnosti a dovednosti dětí, navazovat přátelské vztahy mezi minoritou a majoritou a vytvářet vhodné podmínky v sociálním prostředí v jejich nepříznivé životní situaci. [45]

10 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Do praktické části jsem si zvolil metodu dotazníkového šetření. Snažil jsem se zmapovat aktuální stav dané problematiky a potřeby obyvatel Jihlavy. Ze získaných údajů budu vyvozovat závěry své bakalářské práce a navrhnou zlepšení aktuálního stavu. Do dotazníkového šetření bylo zapojeno 135 respondentů z širokého spektra věkových skupin. Všichni dotazovaní byli obyvateli Jihlavy. Dotazníkového šetření bylo zhotoveno na webových stránkách www.survio.com a bylo rozesláno za pomoci sociální sítě www.facebook.com mezi mé kamarády, známé, rodinné příslušníky, přičemž i tyto osoby dále zveřejňovaly onen dotazník. Dotazníkové šetření bylo vyhodnoceno za pomoci grafů s komentáři.

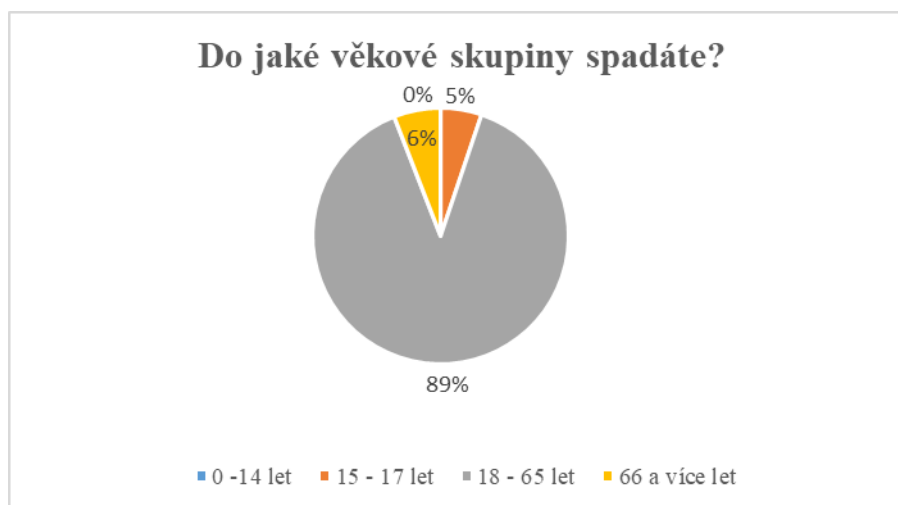
Dotazník se skládá z 25 otázek, z nich je 22 uzavřených. U jedné otázky, konkrétně s číslem 15, bylo možné dodat vlastní návrh, nebo zvolit navržené odpovědi. Dále se dotazník skládá ze 3 samostatně otevřených odpovědí. Je to z toho důvodu, aby daná problematika byla co nejvíce zmapována a dotazníkové šetření bylo co nejkomplexnější. Otázky 1-3 byly orientační, tak aby bylo zřejmé, jaké skupiny obyvatel se dotazníkové šetření

účastnily. Otázky 4 a více jsou směřovány jak na drogovou problematiku, tak i na problematiku bezpečnosti a kriminality ve městě. Dále mě zajímaly názory na konkrétní programy v rámci prevence kriminality, tak aby bylo zřejmé, jestli by občané Jihlavy daný program nebo projekt uvítali či nikoli.

Otázka č. 1

Obr. 6 – Pohlaví respondentů [vlastní]

Otázka č. 1 byla zaměřena na zmapování počtu mužů a žen, kteří vyplnili toto dotazníkové šetření. Ze 135 respondentů bylo 71 mužů a 64 žen.

Otázka č. 2

Obr. 7 – Věková skupina respondentů [vlastní]

Otázka č. 2 sloužila k tomu, aby z výsledků dotazníkového šetření bylo analyzováno, jaké věkové skupiny se zúčastnily a odpovídaly na tento dotazník. Ze 135 respondentů nebyla žádná osoba ve věku 0-14 let, z věkové skupiny 15-17 let odpovědělo 7 osob, další skupinou byla skupina 18-65 let, která byla nejpočetnější se 120 respondenty a poslední skupinou byli lidé ve věku 66 a více let, kde odpovědělo 8 osob.

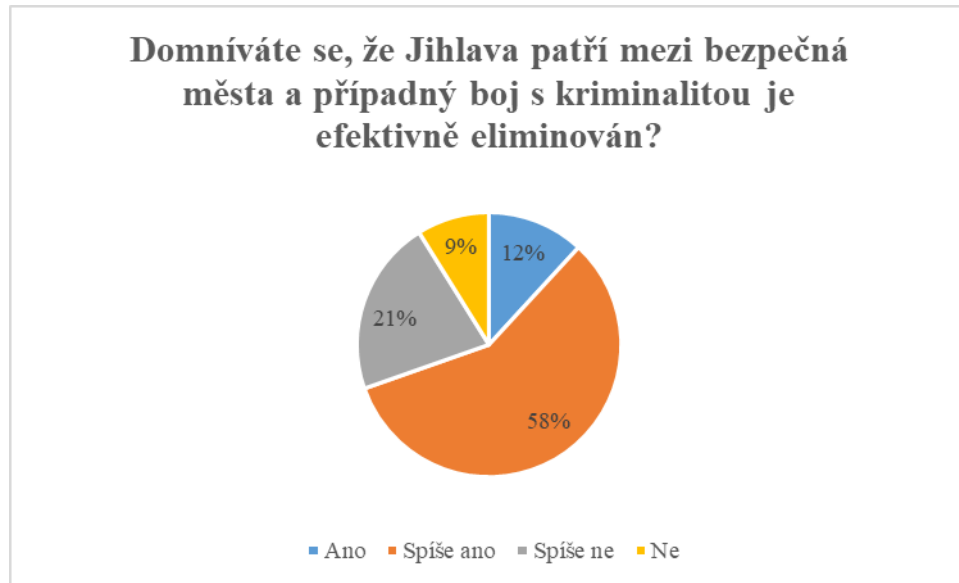
Otázka č. 3

Obr. 8 – Nejvyšší dosažené vzdělání [vlastní]

Třetí otázka směřovala na nejvyšší míru vzdělání, kterého dosáhli respondenti tohoto dotazníkového šetření. Ze 135 respondentů mělo vzdělání „základní“ úroveň 9 osob, další skupinou byli lidé, kteří měli vzdělání na úrovni „střední odborné učiliště“ v počtu 23 osob. Nejpočetnější skupinou respondentů, kteří odpovídali na toto dotazníkové šetření, byly osoby, které měly úroveň vzdělání „střední ukončené maturitní zkouškou“ v počtu 78. Posledními dvěma skupinami byli lidé s úrovní vzdělání „vyšší odborné“ v počtu 7 osob a osoby s úrovní „vysokoškolské“ 18 osob.

Otázka č. 4

Otázka č. 4 měla ukázat, jestli se obyvatelé Jihlavy cítí v Jihlavě bezpečně a jsou spokojeni s eliminací kriminality v obci. Ze 135 respondentů odpovědělo 16 osob „Ano“ a 78 „Spíše ano“. „Spíše ne“ odpovědělo 29 osob a 12 osob se vyjádřilo, že není spokojeno s bezpečností v Jihlavě. Z grafu je patrné, že lidé jsou většinou spokojeni s bezpečností ve městě i s eliminací případné kriminality. Na položenou otázku odpovědělo „Ano“ a „Spíše ano“ 70 % respondentů.

Obr. 9 – Je Jihlava bezpečné město? [vlastní]

Otázka č. 5

Otázka pět byla mířena na oblast programů na prevenci kriminality, aby bylo možno analyzovat, kolik respondentů se vůbec setkala s těmito programy. Na tuto otázku ze 135 dotázaných odpovědělo 96 osob, že „Ano“, setkali se už s programy prevence kriminality a 39 respondentů odpovědělo, že doposud „Ne“. Z grafu vyplývá, že většina dotázaných se s programy už setkala.

Obr. 10 – Znalost programů prevence kriminality [vlastní]

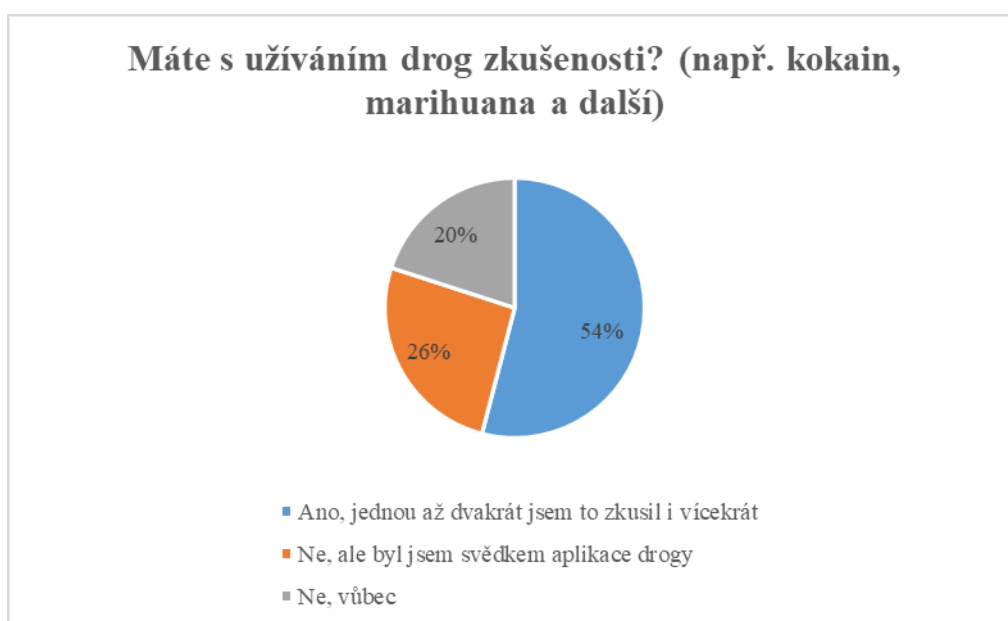
Otázka č. 6

Obr. 11 – Financování prevence kriminality [vlastní]

Otázka číslo 6 se zaměřuje na názory respondentů, kolik peněz je třeba vydávat na prevenci kriminality. Ze 135 dotázaných respondentů odpovědělo 103 osob „Ano“, a uvítali by tak vydávat na prevenci kriminality více peněz. 32 osob odpovědělo „Ne“ a nepřejí si, aby se vydávalo více peněz. Z toho lze usuzovat, že jsou spokojeni s aktuálním stavem. Z grafu je patrné, že většina respondentů by uvítala větší finanční podporu v rámci prevence kriminality.

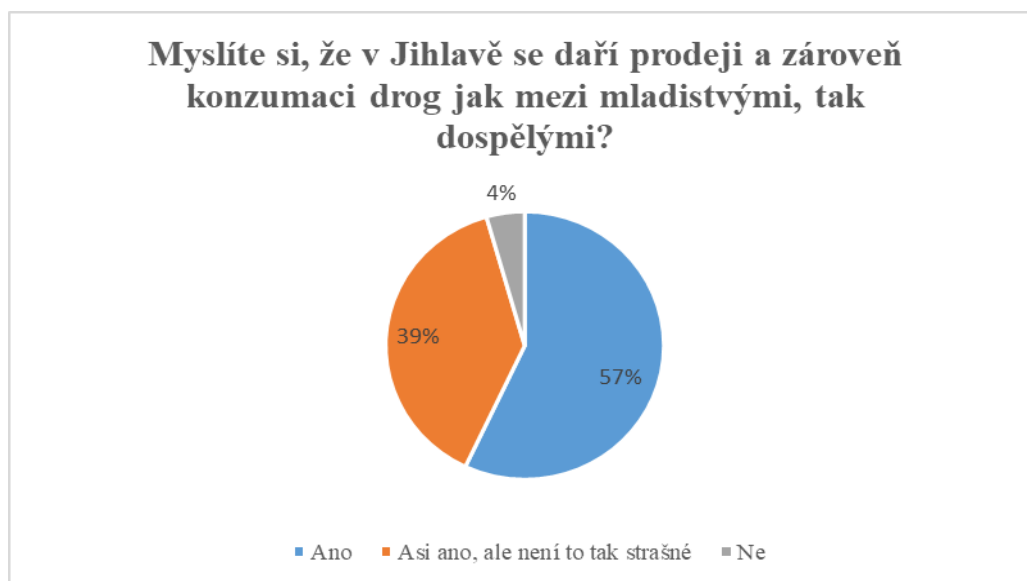
Otázka č. 7

Obr. 12 – Zkušenosti s užíváním drog [vlastní]

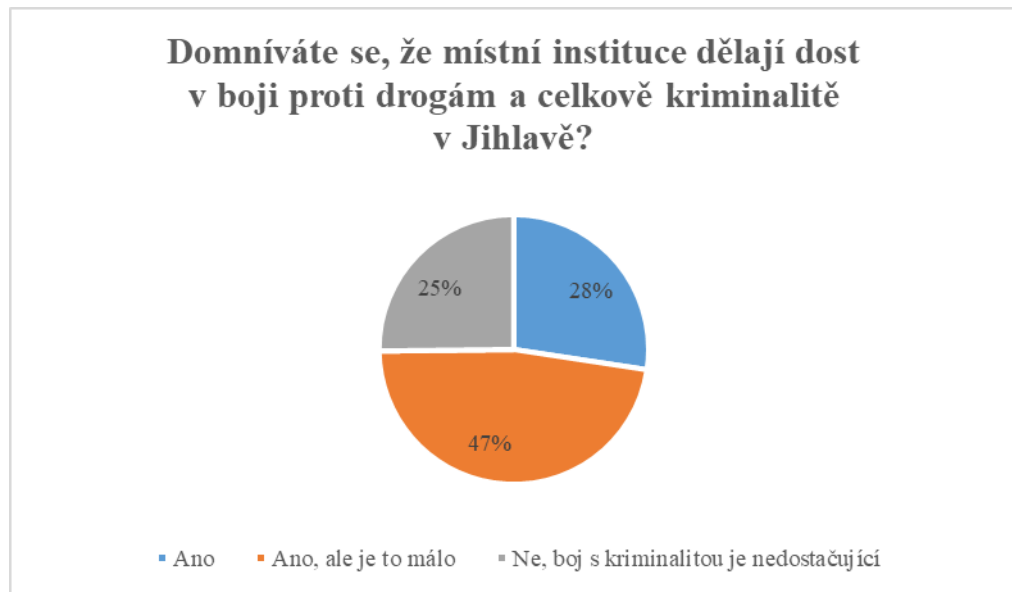
Otázka č. 7 v tomto dotazníku byla navržena z důvodu, aby se z dotazníkového šetření mohl zmapovat přibližný stav konzumace drog mezi obyvateli Jihlavy. Ze 135 respondentů odpovědělo na otázku *Máte s užíváním drog zkušenosti?* „Ano, jednou až dvakrát jsem to zkusil i vícekrát“ 73 osob. 35 respondentů odpovědělo „Ne, ale byl jsem svědkem aplikace drogy“. 27 osob odpovědělo jasně „Ne vůbec“, nemám žádné zkušenosti s užíváním drog. Bohužel z tohoto šetření vyplývá, že víc jak ½ dotázaných už má s drogami zkušenosti.

Otázka č. 8

Obr. 13 – Prodej a konzumace drog [vlastní]

Otázka č. 8 mapuje názory i třeba vlastní zkušenost respondentů, jestli si myslí, že se v Jihlavě daří prodeji i konzumaci drog jak mezi mladistvými, tak dospělými skupinami obyvatel. Ze 135 respondentů odpovědělo 77 osob „Ano“ a podle nich se daří této problematice v Jihlavě. Na odpověď č. 2 „Asi ano, ale není to tak strašné“ odpovědělo 52 osob, a podle jejich názoru si uvědomují, že se tato problematika nachází v Jihlavě, ale nevnímají ji tak rizikově. A na poslední odpověď „Ne“ odpovědělo pouze (6) respondentů, kteří si myslí, že problematika drog se v Jihlavě nenachází. Lze tedy konstatovat, že většina dotazovaných odpovídala, že vnímá drogovou problematiku a domnívá se, že se v Jihlavě tato problematika vyskytuje.

Otázka č. 9

Obr. 14 – Vliv místních institucí na boj proti drogám a kriminalitě [vlastní]

Graf mapuje, jak jsou obyvatelé Jihlavy spokojeni s prací místních institucí v boji proti drogám a kriminalitě. Z celkového počtu 135 respondentů odpovědělo „Ano“ 37 osob, které jsou spokojené s prací místních institucí. Odpověď „Ano, ale je to málo“ vyplnilo 64 respondentů a odpověď „Ne, boj s kriminalitou je nedostačující“ zaznamenalo 34 osob. Lze tedy konstatovat, že téměř 3/4 by uvítaly, aby se vliv místních institucí zabývajících se bojem proti drogám a kriminalitě zvýšil.

Otázka č. 10

Tato otázka byla aplikována do tohoto dotazníkové šetření, aby mohlo být analyzováno, které skupiny obyvatel jsou nejvíce nakloněny konzumaci drog. Podle dotazovaných, kterých bylo 135, odpovědělo 9 osob, že nejvíce ohroženou skupinou jsou osoby ve věku „0-14 let“. Pro skupinu ve věku „15-17 let“ se rozhodlo 56 osob. Pro nejrizikovější skupinu „18-21 let“ se kladně vyjádřilo 53 respondentů. A pro skupinu ve věku „22-65 let“ dalo svůj hlas 13 osob a pro skupinu „66 a více let“ pouze 4 respondenti. Z tohoto grafu vyplývá, že nejvíce ohroženými skupinami jsou osoby ve věku 15-21 let, a proto je adekvátní se v rámci prevence zaměřit především na tyto skupiny.

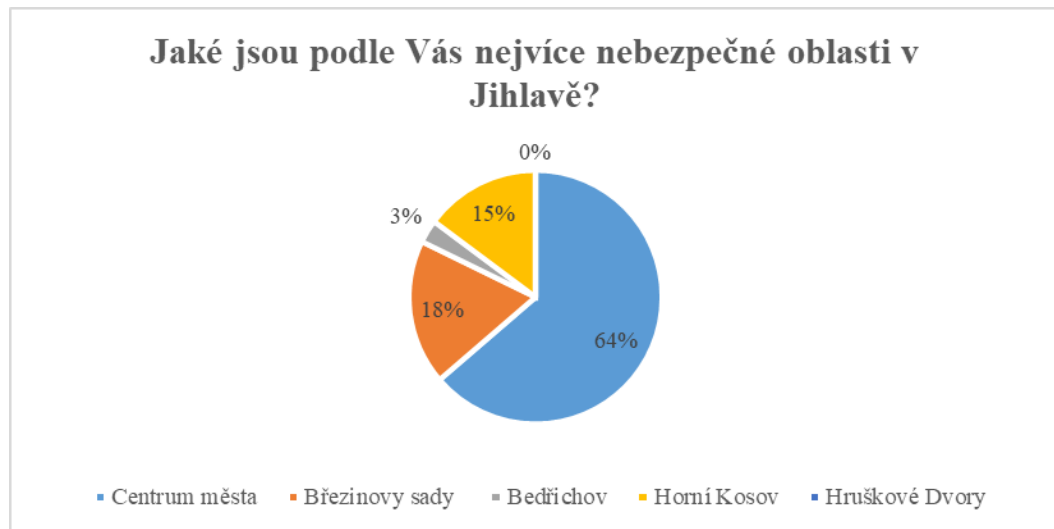
Obr. 15 – Konzumace drog v jednotlivých věkových skupinách [vlastní]

Otázka č. 11

Obr. 16 – Vliv osob s vlastními zkušenostmi na prevenci [vlastní]

Otázka je směřována na realizování konkrétních programů, které by směřovaly k prevenci vůči drogám a kriminalitě. Zda by bylo vhodné, aby se na těchto programech podíleli i lidé s vlastní zkušeností, tedy např. bývalí narkomani či lidé s kriminální minulostí a zda by jejich přítomnost byla nějakým způsobem prospěšná. Pro odpověď „Ano“ se ze 135 respondentů rozhodlo 95 osob. „Spíše ano“ zakřížkovalo 32 respondentů. Pro odpovědi „Spíše ne“ a „Ne“ se rozhodlo 6, respektive 2 respondenti. Lze tedy říci, že více jak 90 % respondentů by tento program uvítalo a vnímají ho jako prospěšný.

Otázka č. 12

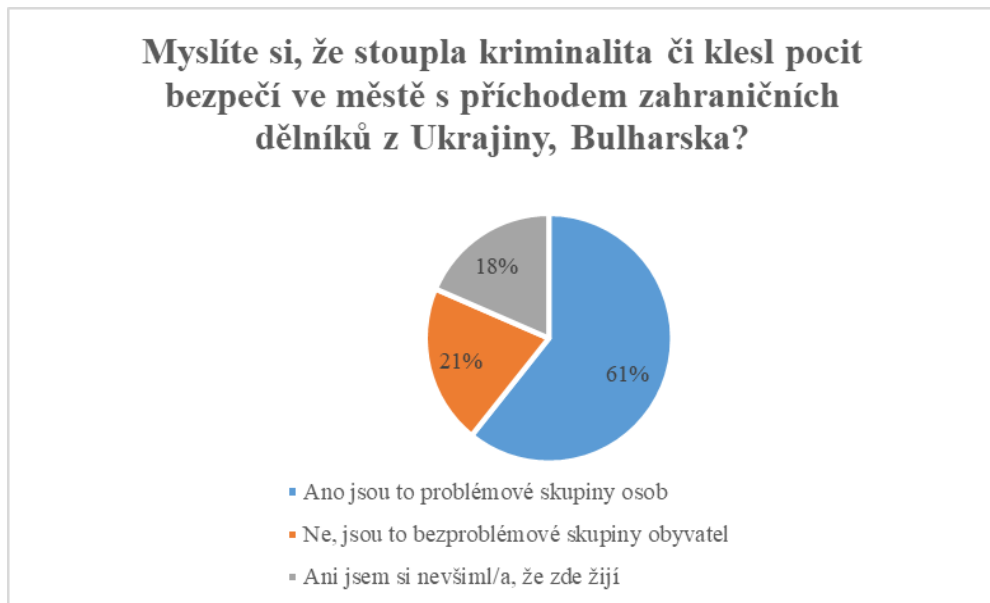

Obr. 17 – Nebezpečné oblasti [vlastní]

Tuto otázku jsem položil proto, aby mohlo být zmapováno, kde se obyvatelé města cítí nejméně bezpečně. Ze 135 respondentů vnímá 86 osob jako nejvíce nebezpečnou oblast v Jihlavě „Centrum města“. Zbylí respondenti odpověděli následovně: „Březinovy sady“ – 25 osob, „Bedřichov“ – 4 osoby, „Horní Kosov“ zaškrtnulo 20 osob a nejméně rizikovou oblastí podle dotazovaných jsou „Hruškové Dvory“, které nezaškrtnl nikdo. Z grafu vyplývá, že „Centrum města“ je 64 % dotazovaných vnímáno jako nejvíce riziková oblast, což se potvrzuje i z kapitoly 9.3. „Sociálně vyloučené lokality“, kde se právě v centru města nachází mini oblasti se sociálním vyloučením obyvatel.

Otázka č. 13

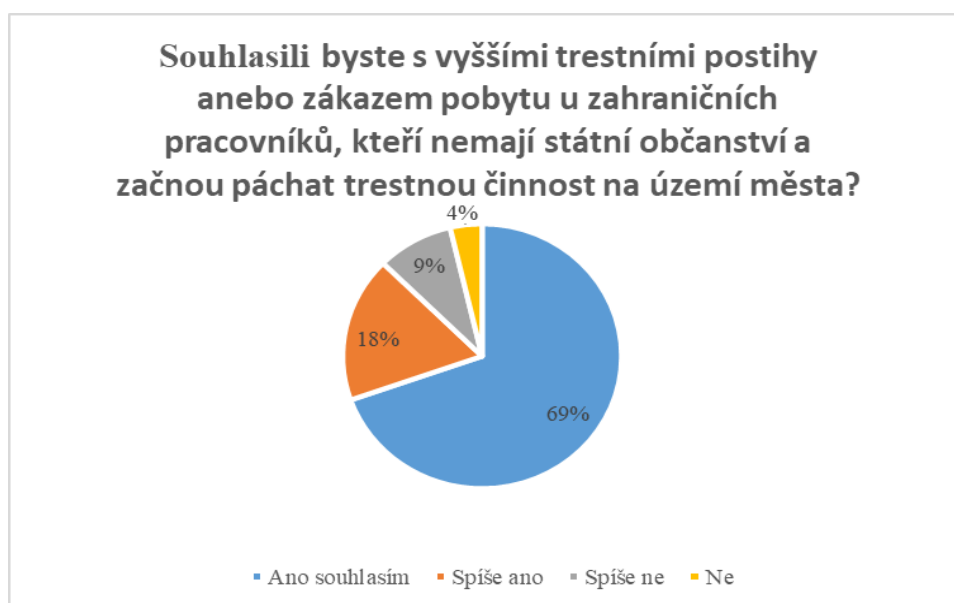
Otázka byla směřována na pocity občanů v oblasti bezpečnosti k zahraničním přistěhovalcům, kteří do Jihlavy přijeli především za prací. Ze 135 respondentů odpovědělo 82 osob, že zahraniční přistěhovalce ze zemí Ukrajiny, Bulharska vnímá jako „Ano jsou to problémové skupiny osob“. Další odpověď byla „Ne jsou to bezproblémové skupiny obyvatel“, na kterou odpovědělo 28 respondentů a 25 osob odpovědělo „Ani jsem si nevšiml, že zde žijí“. Z tohoto grafu lze pozorovat, že pocit bezpečí s příchodem zahraničních pracovníků u dotazovaných obyvatel Jihlavy klesl a vnímají je jako problémové skupiny.

Obr. 18 – Vliv zahraničních dělníků na bezpečnost [vlastní]

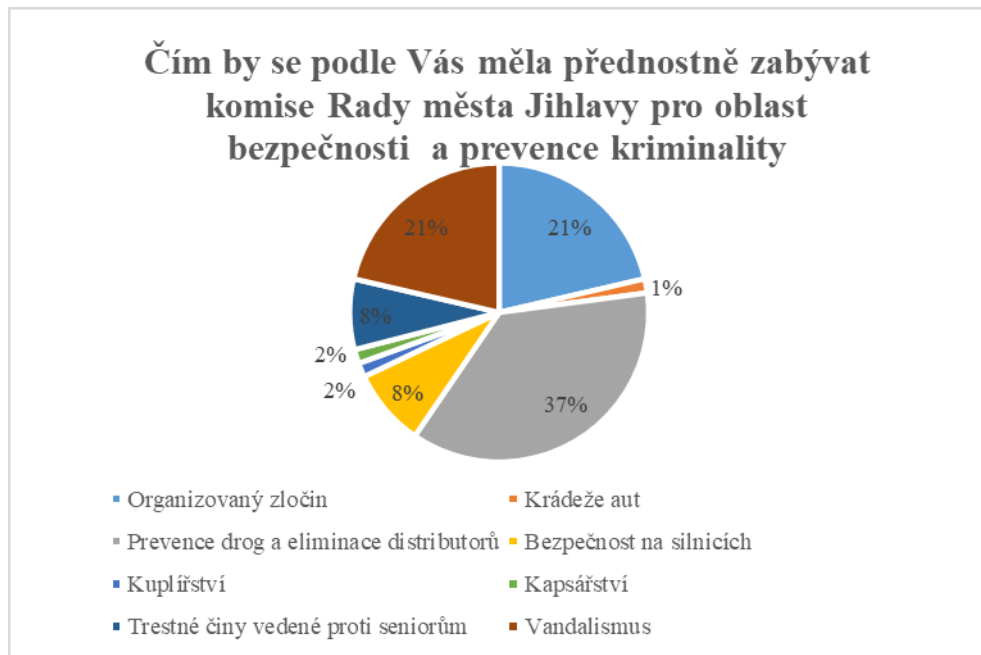
Otázka č. 14

Úkolem tohoto dotazu bylo zjistit, zda by lidé souhlasili s vyššími trestními postihy pro zahraniční pracovníky, kteří konají trestnou činnost, aby se tak zvýšil pocit bezpečí obyvatel Jihlavy a eliminovala se kriminalita. Ze 135 respondentů odpovědělo 94 osob, že „Ano souhlasím“ na odpověď „Spíše ano“ odpovědělo 24 respondentů. „Spíše ne“ 12 respondentů a pouze 5 dotazovaných osob odpovědělo „Ne“. Z grafu vyplývá, že výrazná většina dotazovaných by uvítala větší trestní postihy, popřípadě i vyhoštění, pokud by tyto lidé páchali trestnou činnost.

Obr. 19 – Trestní postihy zahraničních pracovníků [vlastní]

Otázka č. 15

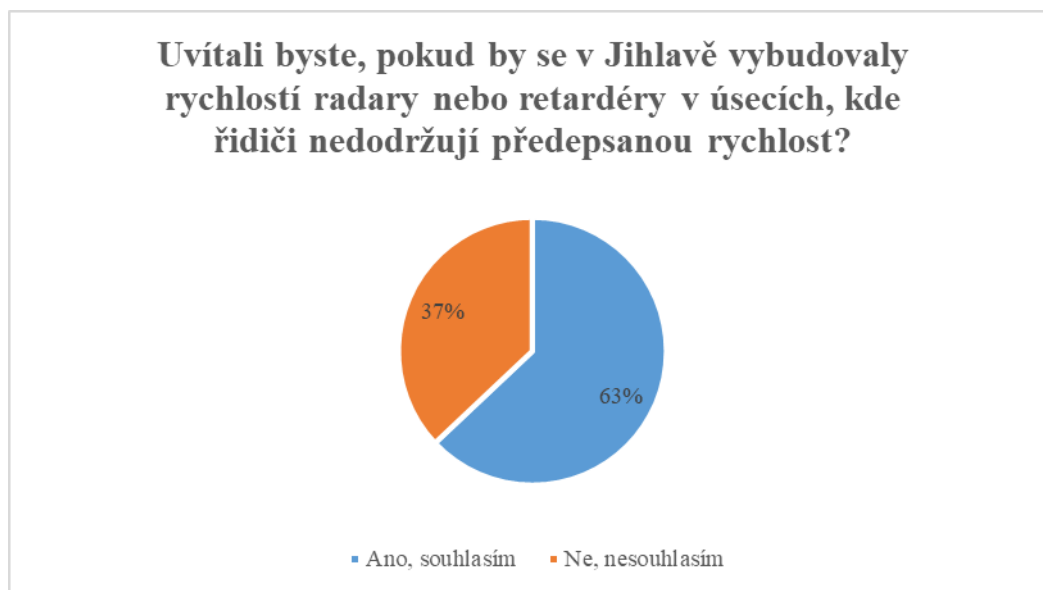

Obr. 20 – Oblasti zájmu komise Rady města Jihlavy pro oblast bezpečnosti a prevence kriminality [vlastní]

Otázka č. 15 byla směřována na podněty občanů k orgánu města Jihlavy, a to na komisi Rady města pro bezpečnost a prevenci kriminality, která se zabývá kriminalitou v Jihlavě a obecně bezpečností. Pro označení „Organizovaný zločin“ se rozhodlo 28 respondentů, „Krádeže aut“ označili pouze 2 lidé, „Prevence drog a eliminace distributorů“ odpovědělo 48 respondentů. Pro „Bezpečnost na silnicích“ se rozhodnulo 11 osob. „Kuplířství“ označili 2 lidé, „Kapsářství“ 2 lidé, „Trestné činy vedené proti seniorům“ 10 osob. Poslední odpověď „Vandalismus“ zaškrtnulo 28 osob. Tato otázka byla položena tak, že kdyby si lidé z navržených odpovědí nemohli vybrat, mohli navrhnout svůj vlastní návrh, kterým by se komise pro bezpečnost a prevenci kriminality měla zabývat. 4 lidé ze 135 respondentů tuto možnost využili a odpověděli takto: komise Rady města Jihlavy pro oblast bezpečnosti a prevence kriminality by se měla přednostně zabývat

- shlukováním mladistvých zlodějů u nákupních center a pouličními bitkaři,
- krádežemi obecně a chováním našich spoluobčanů,
- násilím všeobecně,
- vším.

Z grafu vyplývá, že občané by nejvíce uvítali, aby se eliminovali distributoři drog a zvýšila se prevence drog.

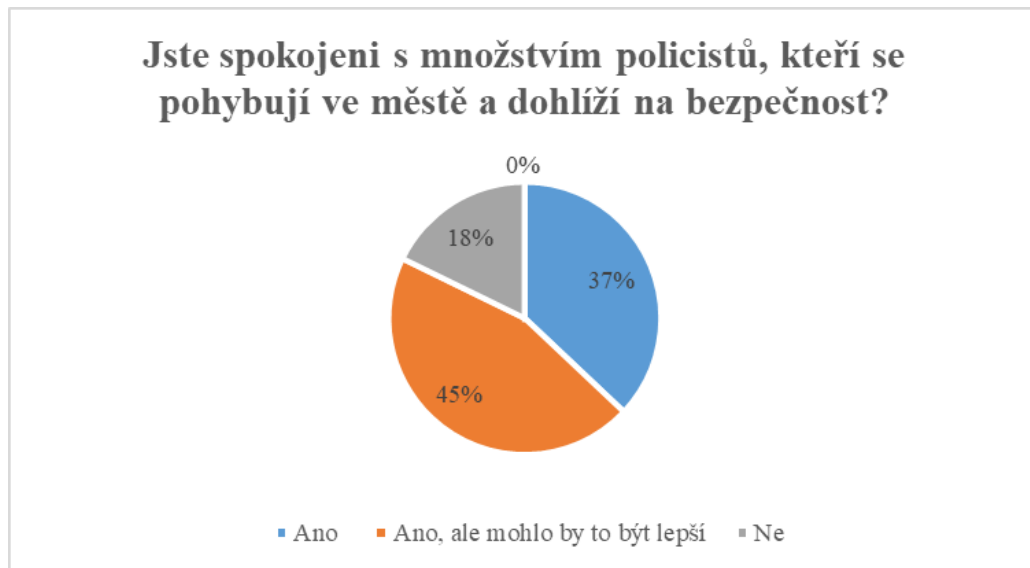
Otázka č. 16

Obr. 21 – Dopravní situace ve městě [vlastní]

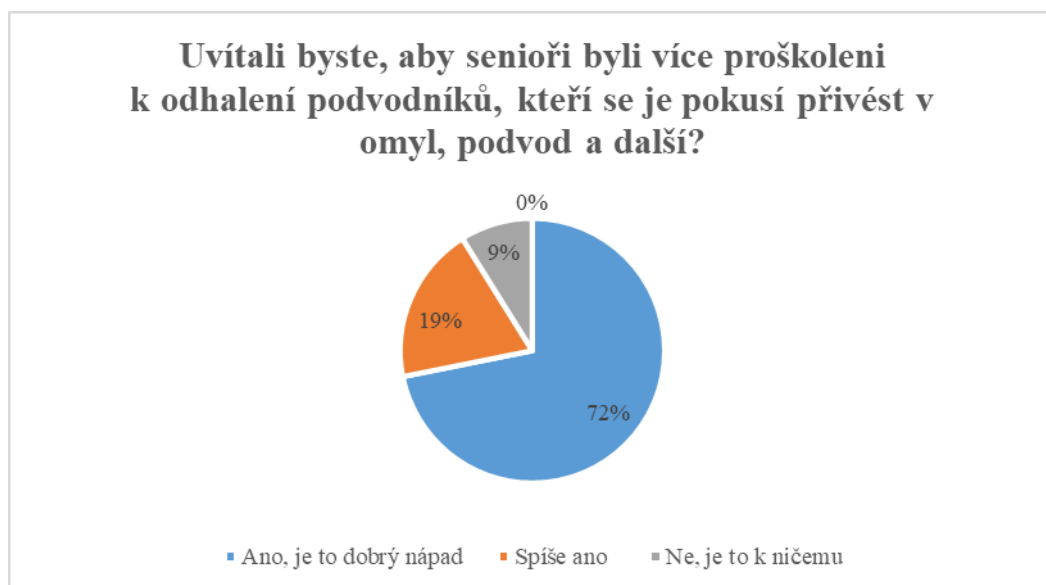
Tato otázka byla mířena pro obyvatele, kteří jsou nespokojeni s dopravní situací ve městě. Uvítali by, kdyby se vybuřovala taková opatření, která by zamezila dopravním přestupkům. Ze 135 respondentů odpovědělo 85 osob „Ano, souhlasím“ se zavedením rychlostních radarů a retardérů ve městě, zbylých 50 osob odpovědělo, že „Ne, nesouhlasím“. Z grafu je patrné, že obyvatelé města by si přáli zavedení preventivních opatření na silnicích v Jihlavě.

Otázka č. 17

Cílem tohoto dotazu bylo zjistit, jestli jsou lidé spokojeni s množstvím policistů ve městě, a to jak městské policie, tak státní. Ze 135 respondentů, kteří byli dotázáni, odpovědělo na tuto otázku „Ano“ 50 osob, na „Ano, ale mohlo by to být lepší“ odpovědělo 61 osob. 24 osob je nespokojeno s počtem policistů a odpověděli „Ne“. Jak je z odpovědí respondentů zřejmé, více než polovina dotazovaných by si přála zvýšit počty policistů ve městě.

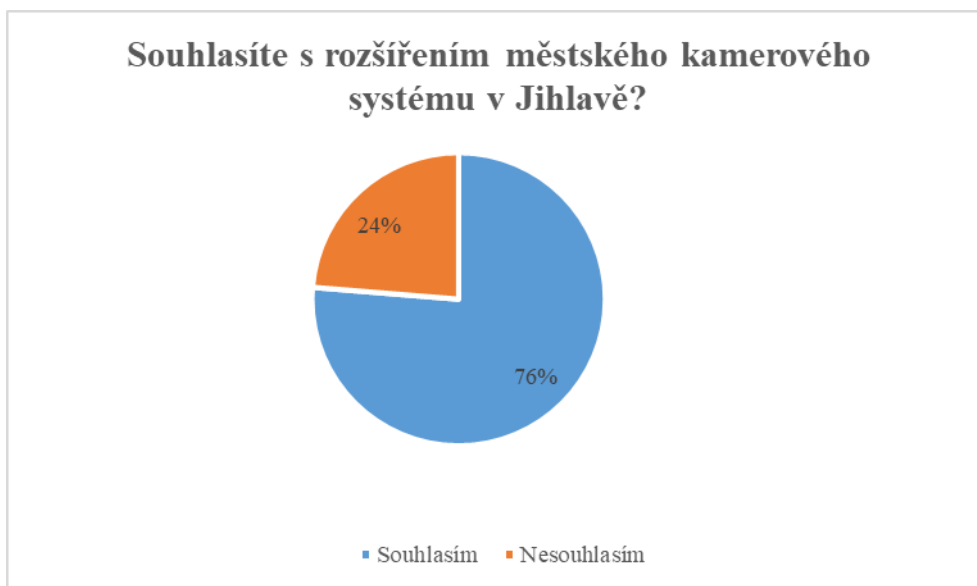
Obr. 22 – Množství policistů ve městě [vlastní]

Otázka č. 18

Obr. 23 – Proškolení seniorů v oblasti kriminality [vlastní]

Otázka je směřována k tomu, zda by obyvatelé města uvítali větší proškolení seniorů v oblasti kriminality, která je na těchto osobách páchána. Z dotazovaných 135 respondentů odpovědělo 97 osob „Ano, je to dobrý nápad“, „Spíše ano“ odpovědělo 26 osob a pouze 12 osob odpovědělo, že „Ne, je to k ničemu“. Z grafu jasně vyplývá, že více jak 90 % dotazovaných by si přálo větší osvětu pro seniory, kteří se stávají často oběťmi nejrůznějších podvodníků.

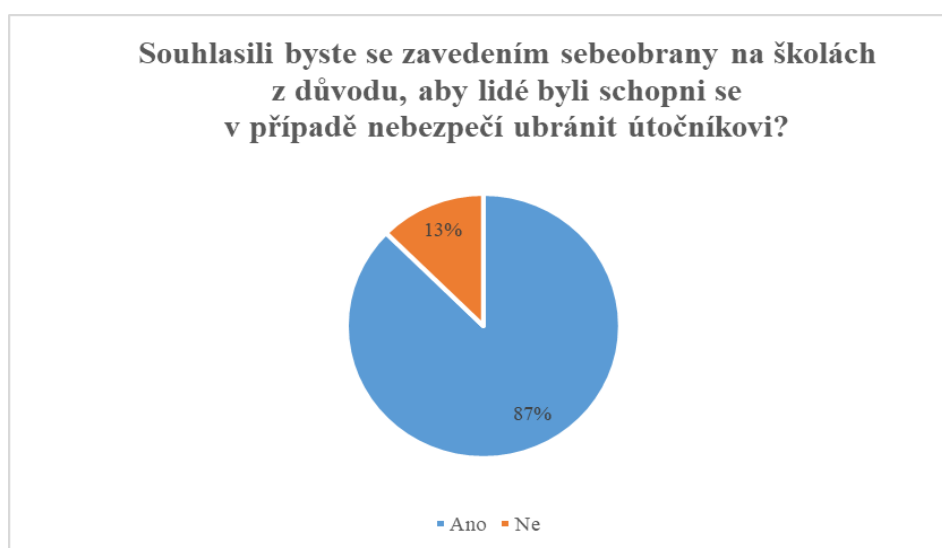
Otázka č. 19

Obr. 24 – Kamerový systém [vlastní]

I kamerový systém má své opodstatněné místo v zajišťování bezpečnosti občanů. Respondenti se vyjadřovali k tomu, zda je v Jihlavě městský kamerový systém dostatečný, nebo jestli by souhlasili s jeho rozšířením. Kamerový systém má na starosti Městská policie Jihlava. Ze 135 dotázaných odpovědělo „Souhlasím“ 103 osob a 32 osob zakřížkovalo odpověď „Nesouhlasím“. Z grafu je patrné, že lidé si uvědomují důležitost kamerového systému ve městě, a to zejména kvůli kriminalitě a dopadení pachatelů, a souhlasí s jeho rozšířením.

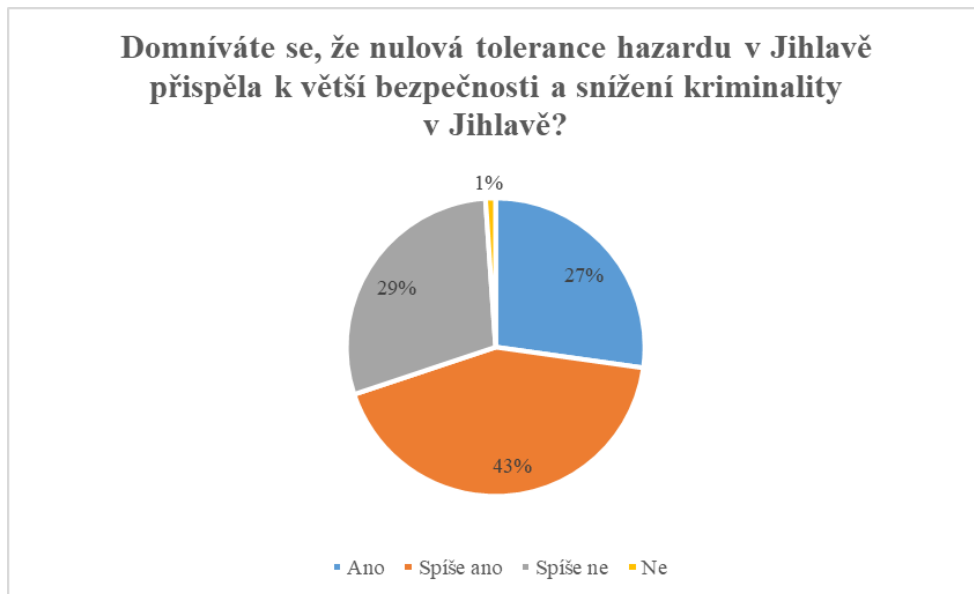
Otázka č. 20

Obr. 25 – Sebeobrana na školách [vlastní]

Tato otázka byla myšlena jako návrh nového preventivního programu pro děti. I děti se stávají oběťmi zejména násilných trestných činů. Ze 135 dotázaných odpovědělo 118 „Ano“, že by uvítali, pokud by se na školách děti naučily sebeobraně před útočníkem. Pouhých 17 osob odpovědělo „Ne“ a nesouhlasili by s tímto návrhem. Z grafu je patrné, že téměř 90 % dotázaných by s tímto návrhem souhlasilo.

Otázka č. 21

Obr. 26 – Postoj k nulové toleranci hazardu [vlastní]

Úkolem této otázky bylo zjistit, jak vnímají obyvatelé Jihlavy vyhlášku města Jihlavy ohledně nulové tolerance hazardu na území města, která byla navržena a schválena s cílem snížit kriminalitu ve městě. Ze 135 dotázaných odpovědělo 30 respondentů „Ano“, to znamená, že vnímají pozitivně snížení hazardu ve městě k snížení kriminality. „Spíše ano“ označilo 47 dotázaných. Zbyla skupina, která to nevnímá jako pozitivní krok; 32 osoby odpověděly „Spíše ne“ a odpověď „Ne“ zaškrtnulo 26 osob. Z grafu je patrné, že většina respondentů vnímá pozitivně nulovou toleranci hazardu a jsou přesvědčeni, že nulová tolerance hazardu na území Jihlavy vedla ke snížení kriminality.

Otázka č. 22

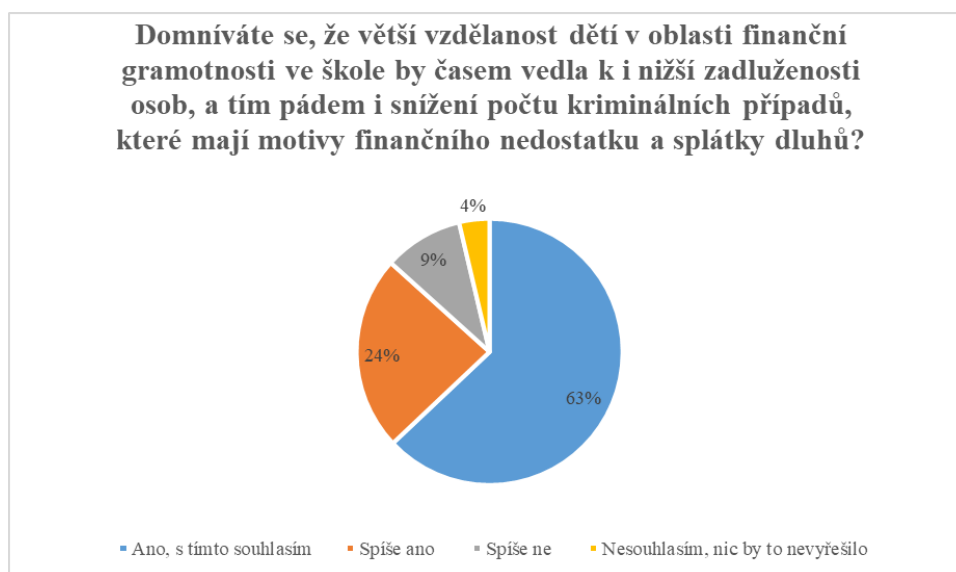
Víte o zdejší herně, či hospodě v Jihlavě, kde se nachází herní automaty, ruleta a další hazardní hry a provozují se tak na „černo“?

Tato otázka měla za účel zjistit, zda se v Jihlavě nachází nějaké herny a podniky s automaty, které by byly v rozporu s vyhláškou města o nulové toleranci hazardu. Všichni respondenti měli možnost se vyjádřit slovně. Výsledky průzkumu jsou zaznamenány v tabulce včetně počtu opakování dané odpovědi.

Pivnice posilovna	18x
Čížov	4x
Sám/ sama o takovém místě nevím, ale na sociálních sítích vidím své vrstevníky/ kamarády se v takovém prostředí pohybovat	5x
Ano	2x
Ne	66x

Tab. 2 – Místa, kde dochází k porušování městské vyhlášky [vlastní]

Výsledky průzkumu ukazují, že jsou v Jihlavě bohužel místa, kde je nějakým způsobem porušována vyhláška města o nulové toleranci hazardu.

Otázka č. 23

Obr. 27 – Význam finanční gramotnosti ve vzdělání dětí [vlastní]

V této otázce jsem se zaměřil na zjištění názoru, zda by bylo vhodné více vzdělávat děti v oblasti finanční gramotnosti. Umět nakládat s penězi, vytvářet si finanční rezervy, správně se rozhodovat při žádání o půjčku apod. Tyto znalosti mohou pomoci, aby se dotyčný nedostal do finanční tísně a poté třeba nezačal páchat trestnou činnost. Ze 135 získaných odpovědí 85 osob označilo „Ano“, „Spíše ano“ 32 osoby. Druhá část respondentů, která vyjádřila nesouhlas s tímto návrhem, odpověděla „Spíše ne“ 13 a „Ne“ 5 osob. Z grafu lze vyvodit, že většina respondentů si přeje, aby se dětem dostalo většího finančního vzdělání.

Otázka č. 24

Nachází se v Jihlavě neosvětlená veřejná místa, kde je pravděpodobné, že se zde provádí nelegální činnost, (např. prodej drog), anebo se mohou stát místem trestného činu (např. znásilnění, přepadení)?

Tato otázka měla za cíl vytipovat místa z podniků občanů města Jihlavy tak, aby nedocházelo ke kriminálnímu skutku a byla nastavena správná prevence. Ze 135 odpovědí byly vybrány ty nejčastější.

Hajlos	41x
Park, mezi supermarketem Billa a autobusovým nádražím	35x
Park Karolíny Světlé	18x
Ulice U Větrníku	10x

Tab. 3 – Místa s možností provádění nelegální činnosti [vlastní]

Z tabulky vyplývá, že nejvíce by respondenti uvítali osvětlení v parku Hajlos. Všechna místa, která byla zmíněna v odpovědích, byla prozkoumána v nočních hodinách a lze konstatovat, že právě zmíněná místa v této tabulce je možno považovat za nejrizikovější v oblasti kriminality.

Otázka č. 25

Je nějaká oblast kriminality ve městě Jihlava, která nebyla v tomto dotazníku zmíněna a měla by se jí věnovat pozornost a adekvátně se řešit?

Nynější otázka si dává za cíl, aby toto dotazníkové šetření bylo co nejkomplexnější a dotazovaní mohli zmínit věci, které je ve městě v oblasti kriminality trápí. Ze 135 dotázaných byly vybrány ty nejzajímavější a nejpočetnější odpovědi respondentů.

Kriminalita romských dětí	27x
Korupce	25x
Bezdomovectví (veřejné pohoršování, žebrání, znečišťování veřejného majetku)	15x
Rasismus a xenofobie	21x

Tab. 4 – Další oblasti kriminality [vlastní]

Z výsledků je patrné, že otázka bezpečnosti není dotazovaným lhostejná a že problémy bezpečnosti vidí i v jiných oblastech, které se v dotazníkovém šetření neobjevily.

11 ANALYZOVÁNÍ VÝSLEDKŮ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ A NÁVRH OPATŘENÍ Z NICH VYPLÝVAJÍCÍ

Po analýze výsledků dotazníkového šetření, které se provedlo v této bakalářské práci, byly zjištěny tyto závěry.

Občané Jihlavy se cítí poměrně bezpečně, ale uvítali by určité změny. Z dotazníkového šetření je patrné, že občané nejsou spokojeni s množstvím vydávaných peněz z městské poklady na prevenci kriminality a zastávají názor, že by se finanční prostředky na tuto problematiku měly zvýšit. Tyto záležitosti by šlo řešit programy, které by město Jihlava zřídilo, byl by k nim připojen transparentní účet, kam by občané i právnické osoby mohli přispět peněžní částkou. Bylo by ale důležité, aby na určité období byla navržena vize tohoto transparentního účtu s konkrétní náplní v rámci prevence kriminality, a lidé by tak věděli, na jaké věci mohou konkrétně přispět.

Jedním z programů v rámci prevence kriminality by mohl být program týkající se problematiky drogové kriminality a kriminality obecně. Z dotazníkového šetření je zřejmé, že občané města Jihlavy jsou nakloněni tomu, aby ve školách v oblasti drogové prevence nebo prevence kriminality přednášeli bývalí odsouzení, či lidé s drogovou minulostí. V tomto programu by dětem a mladistvým byly předány osobní a určité negativní zkušenosti přednášejících. Tyto negativní zkušenosti by mohly mít za následek psychologický dopad na každého jednotlivce či skupinu. Zejména pak v budoucnu by si mladiství měli uvědomit nebezpečnost svého eventuelně chybného rozhodnutí a vyvarovat se nástrahám v současné společnosti. Z programu by mohli přednášející získat též určitý honorář.

Z výsledků dotazníkové šetření dále vyplývá, že by se mohl zřídit program, který by se věnoval většímu nasazení městských strážníků do problémových míst v Jihlavě, a to konkrétně v centru města, kde se nachází jednak mikro sociálně vyloučené lokality, ale i větší podíl trestné činnosti. Obecně lze konstatovat, že se lidé zde cítí méně bezpečně než na jiných místech Jihlavy. Je pochopitelné, že Městská policie Jihlava nemá dostatečné kapacity, aby mohlo být nasazeno tolik strážníků, kteří by se této oblasti mohli adekvátně a časově během své služby věnovat. Z tohoto důvodu by mohl tento program zafungovat i jako náborový program, který by zvýšil množství strážníků u městské policie.

Následně by mohli být více nasazeni v těchto lokalitách, z čehož je logické, že by se zvýšila prevence a pravděpodobně by poklesla i kriminality v těchto lokalitách. Obyvatelé by se tak mohli cítit bezpečněji.

V rámci prevence kriminality je důležité rozšiřovat i posilovat nástroje v boji proti těmto věcem. Proto by mohl být zřízen program, který by se věnoval oblasti rozvoje kamerového systému, rychlostních radarů a retardérů, protože právě občané města by tyto věci uvítali, což potvrzuje i dotazníkové šetření. Finanční prostředky získané z tohoto programu by navíc přinesly do městské poklady nemalou částku, která by dále mohla být využita na prevenci kriminality ve městě. Program by zároveň sloužil i preventivně, a přestupky a trestné činy by se tímto více eliminovaly.

Dotazovaní obyvatelé Jihlavy vyjádřili pocit nebezpečí vůči zahraničním pracovníkům, konkrétně z Ukrajiny a Bulharska. Z vlastní zkušenosti mohou konstatovat, že tito lidé se nechovají zcela podle zákona, což potvrdilo dotazníkové šetření provedené mezi obyvateli Jihlavy. Respondenti žádají pro tyto osoby větší trestní postihy nebo zákaz pobytu při spáchání trestné činnosti. Pokud by magistrát města Jihlavy přišel s konkrétní vyhláškou, která by určitou formou zvyšovala trestní postihy pro tyto osoby, popřípadě zákaz pobytu, bylo by správné, aby byli zahraniční pracovníci o tomto dostatečně informováni. Mohl by tak být zřízen program, který by je dostatečně o tomto informoval, což by mělo za následek i preventivní dopad a mohla by být kriminalita v Jihlavě ze strany těchto osob potlačena.

V rámci prevence kriminality je důležité se také věnovat kriminalitě, která je páchána na seniorech. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že je potřeba zvýšit podvědomí seniorů o kriminalitě. Existuje mnoho programů zřízených pro seniory z důvodu, aby se nestali obětí trestného činu. Bohužel informace se nedostanou ke všem, anebo někteří tyto informace ignorují. Proto by bylo dobré, kdyby byl zřízen program magistrátem města Jihlavy, který by si pravidelně dával za cíl informovat seniory o případných rizicích kriminality, která je páchána na osobách vyššího věku, a oni se tak nestali obětí trestného činu. Mohlo by se využít např. formy letáčků, které by pravidelně senioři obdrželi v poště třeba jednou za měsíc. Další část programu, by mohla být vedena jako případná přednáška, kde by senioři byli postupně podle místních lokalit pozváni na veřejné přednášky, které by se týkaly vždy nějaké konkrétní kriminality a bylo jim vysvětleno, jak v takových situacích zareagovat. Pro seniory, kteří by nebyli z fyzických či jiných důvodů schopni se dostavit na přednášku, by mohla být zřízena jednotlivá přednáška či osobní

návštěva školitele na danou problematiku. Tento program by určitě přinesl větší klid jednak rodinám seniorů (mladší členové rodin většinou ještě pracují a nemohou být se svými rodiči či prarodiči během dne), jednak samotným seniorům, kterým by výrazně prospěla větší informovanost.

Jedním z dalších programů, který by mohl do budoucna pomoci v prevenci kriminality, jak vyplynulo z dotazníkového šetření, by bylo zřízení kurzu sebeobrany na Jihlavských školách. Nejen to, že by děti byly proškoleny, jak se případnému útočníkovi bránit, ale zároveň by je to mohlo přivést ke sportu jako takovému, který by na ně mohl mít zcela jistě pozitivní vliv v trávení volného času.

I přesto, že byla zavedena nulová tolerance hazardu v Jihlavě, tak zde fungují herny, které tak porušují zákon, jak je zřejmé z dotazníkového šetření. Problematika kolem heren je především v oblasti zadlužování obyvatel a ztráty finančních prostředků, protože na hazardních hrách lze vybudovat rychle závislost. Následná ztráta finanční stability může dále vést k páčání trestné činnosti z důvodu, aby si člověk zajistil dostatek finančních prostředků. I přesto, že heren v Jihlavě je málo anebo jsou provozovány nelegálně, je potřeba se tímto tématem více zabývat, protože dnešní doba umožňuje využít internetových portálů, na kterých je možnost si legálně zahrát hazardní hry za opravdové peníze. Proto by bylo adekvátní zřídit program, který by se více zabýval negativní stránkou heren a rozvojem finanční gramotnosti, a to nejen u dospělých, ale rovnou i u dětí. U dospělých jedinců by tato prevence fungovala formou rozesílání letáků, které by obsahovaly ty nejdůležitější informace o tom, proč nenavštěvovat tyto prostory a proč peníze investovat do jiných záležitostí. Následně, pokud by tento krok zajímal více osob, byla by možnost přijít na předem dohodnuté přednášky, kde by se občané dozvěděli, jak spravovat svoje finance a prohloubit svoje znalosti v oblasti finanční gramotnosti. U dětí by tento program mohl zafungovat tak, že by každý rok školu navštívili odborníci na finanční gramotnost a odpřednášeli určité téma, které by odpovídalo věku žáků, tak aby ho mohli pochopit. Následně by děti provedly test z odpřednášené látky na finanční gramotnost, za který by byly ohodnoceny. Tento program by nejen snížil kriminalitu páchanou z finančních nedostatků, ale zároveň by snížil i zadlužení mnoha rodin a státu jako celku včetně toho, že by prospěl české ekonomice.

Je důležité, aby město bylo v nočních hodinách co nejvíce osvětlené a nebyla zde tzv. slepá místa. Z dotazníkového šetření je patrné, že v Jihlavě se nacházejí taková místa a hrozí zde nelegální činnost.

Proto by bylo dobré zřídit magistrátem města Jihlava program, který by se umělým osvětlením na těchto místech zabýval. Zřízení tohoto programu by nejen zvýšilo pocit bezpečí v Jihlavě, ale co je nejdůležitější, usnadnilo by to případnou identifikaci pachatele v konání nelegální činnosti a jeho dopadení.

ZÁVĚR

Tato bakalářská práce se zaměřuje na preventivně výchovné programy, které povedou ke zlepšení drogové prevence a prevence kriminality v Jihlavě. Bakalářská práce obsahuje teoretickou a praktickou část.

V teoretické části je popsána bezpečnostní strategie a bezpečnostní systém, které jsou s ohledem na udržení fungování státu klíčové. Dále jsou v teoretické části popsány mimořádné události, vymezení pojmů a oblast kriminality, drog a prevence kriminality, kde nechybí programy prevence kriminality, které zde fungují.

Praktická část je věnována stručné charakteristice města. Pro lepší analyzování daného prostředí je uvedena kapitola sociální analýza, která mapuje počty obyvatel, nezaměstnanost, zadluženost a další. Dále v praktické části jsou kapitoly, které monitorují oblast bezpečnosti a instituce, které se zaměřují na prevenci kriminality. Na závěr praktické části bylo navrženo a provedeno elektronické dotazníkové šetření na danou problematiku. Na dotazníkové šetření odpovědělo 135 respondentů a následně byl dotazník vyhodnocen

a vyvozeny závěry pro zlepšení dané problematiky.

Hlavním cílem bakalářské práce bylo zmapovat současný stav dané problematiky v Jihlavě a provést na toto téma dotazníkové šetření. Data, která byla zjištěna z dotazníkového šetření, byla zaznamenána do grafů, které byly následně okomentovány. Na základě analýzy výsledků dotazníkového šetření byla vyvozena doporučení a návrhy na zlepšení aktuální situace ve městě.

Programy, které by bylo vhodné zrealizovat:

- Program v oblasti drogové prevence a prevence kriminality na školách.
- Program na zvýšení kapacity městských strážníků.
- Program na rozšíření kamerového systému, rychlostních radarů, retardérů.
- Program, který by se věnoval prevenci kriminality pro zahraniční pracovníky.
- Program, jenž by se věnoval prevenci kriminality páchaných na seniorech.
- Program na zavedení sebeobrany ve školních zařízeních.
- Program, který by rozšiřoval vzdělání v oblasti finanční gramotnosti.
- Program, který by rozšířil osvětlení na rizikových místech v Jihlavě.

Dovolím si konstatovat, že uvedené programy by měly vést ke zlepšení drogové prevence a prevence kriminality v Jihlavě.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] GRIVNA, Tomáš a kol. *Kriminologie*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 536 s. ISBN 978-80-7478-614-3.
- [2] PORADA, Viktor. *Kriminalistika: (teorie, metody, metodologie)*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-490-9.
- [3] *Ochrana obyvatelstva a krizové řízení: skripta*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2015. 323 stran. ISBN 978-80-86466-62-0.
- [4] *Bezpečnostní strategie České republiky*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2015 [online]. [cit. 2020-01-20]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>. ISBN 978-80-7441-005-5.
- [5] HRADIL, Jaroslav et al. *Základy ochrany obyvatelstva v České republice: odborná monografie*. 1. vyd. Uherské Hradiště: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta logistiky a krizového řízení, 2018. 142 stran. ISBN 978-80-7454-774-4.
- [6] ROUPA, Miroslav a ŘÍHA, Milan. *Integrovaný záchranný systém*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Armex, 2011. 118 s. Skripta pro střední a vyšší odborné školy. ISBN 978-80-87451-01-4.
- [7] *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030*. [online]. [cit. 2020-01-20]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/Koncepce-ochrany-obyvatelstva-2020-2030_1_.pdf
- [8] ČESKO. *Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, v aktuálním znění*. [online]. [cit. 2020-01-08]. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239.pdf>.
- [9] ČSN EN 31010 (010352) *Management rizik - Techniky posuzování rizik*. Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví: 2011.
- [10] *Základní rozdělení mimořádných událostí*. [online]. [cit. 2019-12-14]. Dostupné z: <https://www.hrdeckralove.org/zakladni-rozdeleni-mimoradnych-udalosti/d-55383>.
- [11] ANTUŠÁK, Emil a Zdeněk KOPECKÝ. *Úvod do teorie krizového managementu I*. Praha: Oeconomica, 2002. ISBN 80-245-0340-9.

- [12] HORÁK, Rudolf et al. *Průvodce krizovým plánováním pro veřejnou správu: [prevence řešení mimořádných krizových situací]*. Praha: Linde, 2011. 456 s. ISBN 978-80-7201-827-7.
- [13] *Slovníček základních pojmů oblasti prevence kriminality: Kriminalita*. [online]. Moravskoslezský kraj [cit. 2019-12-05]. Dostupné z: https://www.msk.cz/cz/socialni_oblast/slovnicek-zakladnich-pojmu-oblasti-prevence-kriminality-42739/.
- [14] VICHLENDÁ, Milan, KRČEK, Ivan. *Kriminologie: skripta*. [online]. Karviná, 2011. [cit.2020-03-12].Dostupné z:<https://www.sosoom-zlin.cz/media/skripta/kriminologie.pdf>.
- [15] ČESKO. *Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v aktuálním znění*. [online]. [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>.
- [16] ČESKO. *Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, v aktuálním znění*. [online]. [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250>.
- [17] NOVOTNÝ, Oto a kol. *Kriminologie*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008. 527 s. ISBN 978-80-7357-377-5.
- [18] *Psychologické dopady trestného činu*. [online]. [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/psychologicke-dopady-trestneho-cinu.aspx>.
- [19] MAREŠOVÁ, Alena, Radovan HAVEL, Milada MARTÍNKOVÁ a Miroslav TAMCHYNA. *Násilná kriminalita v nejisté době*. Ok.cz [online]. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015 [cit. 2020-05-28]. Dostupné z: <http://www.ok.cz/iksp/docs/424.pdf>
- [20] DLOUHÁ, Petra. *Za co nás trestáš? Vězení stojí miliardy ročně. Všechny kromě vězňů*. *Penize.cz/statni-rozpočet* [online]. 2014 [cit. 2020-05-28]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/statni-rozpočet/286071-za-co-nas-trestas-vezeni-stoji-miliardyrocne-vsechny-krome-veznu>
- [21] MAHDALÍČKOVÁ, Jana. *Víme o drogách všechno?* 1. vyd. Praha: Woltes Kluwer, 2014. 122 s. ISBN 978-80-7478-589-4.
- [22] *Drogy: otázky a odpovědi: [příručka pro rodinné příslušníky a pomáhající profese]*. 1. vyd. Praha: Portál, 2007. 198 s. Rádci pro zdraví. ISBN 978-80-7367-223-2.

- [23] LENNARZ, William J., LANE, Daniel M. ed. *Encyclopedia Of Biologic Chemistry*. 2nd ed. Amsterdam: Elsevier, 2013. ISBN 978-0-12-378630-2.
- [24] KALINA, Kamil a kol. *Základy klinické adiktologie*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008. 388 s. Psyché. ISBN 978-80-247-1411-0.
- [25] *Sociální dopady drogové závislosti*. [online]. [cit. 2020-03-15]. Dostupné z: <https://www.substitutni-lecba.cz/novinky/socialni-dopady-drogove-zavislosti-99>.
- [26] *Prevence kriminality*. [online]. [cit. 2020-03-15]. Dostupné z: <https://prevencekriminality.cz/prevence-kriminality/>.
- [27] SVATOŠ, Roman. *Prevence kriminality*. 2., aktualiz. vyd. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, z.ú., 2016. 132 stran. Studia. ISBN 978-80-7556-009-4.
- [28] *Evropská síť prevence kriminality*. [online]. [cit. 2020-03-15]. Dostupné z: <https://prevencekriminality.cz/prevence-kriminality/prevence-kriminality-vesvete/eucpn/>.
- [29] *EUCPN: Prevent human trafficking* [online]. Belgium [cit. 2020-06-01]. Dostupné z: <https://eucpn.org/preventhumantrafficking>
- [30] *EUCPN: Focus Day* [online]. Belgium [cit. 2020-06-01]. Dostupné z: <https://eucpn.org/focus-day>
- [31] *EUCPN: Pickpocketing* [online]. Belgium [cit. 2020-06-01]. Dostupné z: <https://eucpn.org/pickpocketing>
- [32] *Plán prevence kriminality 2020 – 2021: Jihlava*. [online]. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.jihlava.cz/plan-prevence-kriminality-2020-2021/d-536438>.
- [33] Český statistický úřad: Obyvatelstvo. [online]. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/obyvatelstvo_lide.
- [34] Jihlava. Obyvatelstvo podle nejvyššího dosaženého vzdělání – statistika. [online]. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/obec/jihlava/stats-PU-SLDB-2-stranka/>.
- [35] Český statistický úřad: Veřejná databáze. [online]. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt-paramet>.

- [36] Mapa exekucí. [online]. [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <http://mapaexekuci.cz/index.php/mapa-2/>.
- [37] Vstupní analýza Jihlava 2019. [online]. [cit. 2020-01-15]. Dostupné z: <https://www.jihlava.cz/vstupni-analyza-jihlava-2019-zamerena-na-oblasti-dluhy-zdravi-bezpecnost-a-zamestnanost/d-536442>.
- [38] Policie České republiky – KŘP Kraje Vysočina. [online]. [cit. 2020-02-05]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/objasnenost-dosahla-temer-sedesati-procent.aspx>.
- [39] Oblastní charita Jihlava. [online]. [cit. 2020-02-05]. Dostupné z: <https://jihlava.charita.cz/co-delame-nase-sluzby/vypis-sluzeb/k-centrum/>.
- [40] Centrum primární prevence Vrakbar Jihlava. [online]. [cit. 2020-02-05]. Dostupné z: http://cpp.vrakbar.cz/?page_id=336.
- [41] Oblastní charita Jihlava. [online]. [cit. 2020-02-05]. Dostupné z: <https://jihlava.charita.cz/co-delame-nase-sluzby/vypis-sluzeb/nasledna-pece/info-nasledna-pece/>.
- [42] Bílý kruh bezpečí Jihlava. [online]. [cit. 2020-02-05]. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/>.
- [43] F Point Jihlava. [online]. [cit. 2020-02-05]. Dostupné z: <https://www.jihlava.cz/f-point/os-43837>.
- [44] Krizové centrum J. J. Pestalozziho Jihlava. [online]. [cit. 2020-02-05]. Dostupné z: <https://pestalozzi.cz/o-centru/o-centru-j-j-pestalozziho/>.
- [45] Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Erko Jihlava. [online]. [cit. 2020-02-05]. Dostupné z: <https://jihlava.charita.cz/res/archive/002/000299.pdf?>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

BP	Bezpečnostní politika
EU	Evropská unie
EUCPN	Evropská síť prevence kriminality
EUROPOL	Evropský policejní úřad
FO	Fyzická osoba
HZS	Hasičský záchranný sbor
IZS	Integrovaný záchranný systém
KŘP	Krajské ředitelství policie
LSD	Diethylamid kyseliny lysergové
MDMA	Extáze
MU	Mimořádná událost
MV	Ministerstvo vnitra
PaPFO	Právnické a podnikající fyzické osoby
PČR	Policie České republiky
PO	Právnická osoba
SVL	Sociálně vyloučená lokalita
THC	Tetrahydrokanabinol
TZ	Trestní zákoník
ÚP	Úřad práce
ZPDKR	Zpravodaj „Prevence do každé rodiny“

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 – Struktura bezpečnostního systému ČR [7]	15
Obr. 2 – Vzdělanost obyvatel Jihlavy [34]	48
Obr. 3 – Počet osob vedených na ÚP za období 2015-2019 v Jihlavě [35]	49
Obr. 4 – Mapa exekucí [36]	50
Obr. 5 – Počet trestných činů za rok [vlastní]	52
Obr. 6 – Pohlaví respondentů [vlastní]	61
Obr. 7 – Věková skupina respondentů [vlastní]	62
Obr. 8 – Nejvyšší dosažené vzdělání [vlastní]	63
Obr. 9 – Je Jihlava bezpečné město? [vlastní]	64
Obr. 10 – Znalost programů prevence kriminality [vlastní]	64
Obr. 11 – Financování prevence kriminality [vlastní]	65
Obr. 12 – Zkušenosti s užíváním drog [vlastní]	66
Obr. 13 – Prodej a konzumace drog [vlastní]	66
Obr. 14 – Vliv místních institucí na boj proti drogám a kriminalitě [vlastní]	67
Obr. 15 – Konzumace drog v jednotlivých věkových skupinách [vlastní]	68
Obr. 16 – Vliv osob s vlastními zkušenostmi na prevenci [vlastní]	69
Obr. 17 – Nebezpečné oblasti [vlastní]	70
Obr. 18 – Vliv zahraničních dělníků na bezpečnost [vlastní]	71
Obr. 19 – Trestní postihy zahraničních pracovníků [vlastní]	71
Obr. 20 – Oblasti zájmu komise Rady města Jihlavy pro oblast bezpečnosti a prevence kriminality [vlastní]	72
Obr. 21 – Dopravní situace ve městě [vlastní]	73
Obr. 22 – Množství policistů ve městě [vlastní]	73
Obr. 23 – Proškolení seniorů v oblasti kriminality [vlastní]	74
Obr. 24 – Kamerový systém [vlastní]	75

Obr. 25 – Sebeobrana na školách [vlastní]	75
Obr. 26 – Postoj k nulové toleranci hazardu [vlastní]	76
Obr. 27 – Význam finanční gramotnosti ve vzdělání dětí [vlastní]	77

SEZNAM TABULEK

Tab. 1 – Přehled obyvatel Jihlavy v letech 2015-2018 [32], [33]	47
Tab. 2 – Místa, kde dochází k porušování městské vyhlášky [vlastní]	77
Tab. 3 – Místa s možností provádění nelegální činnosti [vlastní]	78
Tab. 4 – Další oblasti kriminality [vlastní]	79

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Dotazník mapující kriminalitu mezi obyvateli Jihlavy

PŘÍLOHA P I: PREVENTIVNĚ VÝCHOVNÉ PROGRAMY ZAMĚŘENÉ NA DROGOVOU KRIMINALITU A KRIMINALITU V JIHLAVĚ

Preventivně výchovné programy zaměřené na drogovou kriminalitu a kriminalitu v Jihlavě

Preventivně výchovné programy zaměřené na drogovou kriminalitu a kriminalitu v Jihlavě

Dobrý den,

jest studentem bakalářského studijního oboru Ochrana obyvatelstva na univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně - Fakulta logistiky a krizového řízení Uherské Hradčtí. Timto Vás prosím o několik minut Vašeho času k vyplnění následujícího dotazníku, který je věnován problematice programů prevence kriminality.

Dotazník je anonymní a jeho výsledky budou sloužit pouze pro zpracování mé bakalářské práce. Prosím, abyste na všechny uvedené otázky odpověděli pravdivě.

Předem děkuji za vypracování dotazníku.

1. Jaké je vaše pohlaví?

Nápvěda k otázce: Vyberte jednu odpověď

- Muž
- Žena

2. Do jaké věkové skupiny spadáte?

Nápvěda k otázce: Vyberte jednu odpověď

- 0 - 14 let
- 15 - 17 let
- 18 - 65 let
- 66 - více let

3. Jakého nejvyššího vzdělání jste doposud dosáhli?

Nápvěda k otázce: Vyberte jednu odpověď

- Základní
- Střední odborné učiliště
- Střední s maturitní zkouškou
- Vyšší odborné
- Vysokoškolské

4. Domníváte se, že Jihlava patří mezi bezpečná města a případný boj s kriminalitou je efektivně eliminován?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

- Ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne

5. Setkali jste se už s programy, které sloužily k prevenci kriminality? (např. ve škole, na pracovišti)

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

- Ano
- Ne

6. Uvítali byste, aby se na prevenci kriminality vydávalo více peněz?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

- Ano
- Ne

7. Máte s užíváním drog zkušenosti? (např. kokain, marihuana a další)

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

- Ano, jednou až dvakrát jsem to zkusilo i víckrát
- Ne, ale byl jsem svědkem aplikace drogy
- Ne, vůbec

8. Myslíte si, že v Jihlavě se daří prodej a zároveň konzumaci drog jak mezi mladistvými, tak dospělými?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

- Ano
- Asi ano, ale není to tak strašné
- Ne

9. Domníváte se, že místní instituce dělají dost v boji proti drogám a celkové kriminalitě v Jihlavě?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano
- Ano, ale je to málo
- Ne, boj s kriminalitou je nedostačující

10. Která věková skupina je podle Vás nejvíce nakloněna konzumaci drog?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- 0-14 let
- 15-17 let
- 18-21 let
- 22-65 let
- 66- více let

11. Myslíte si, že by prevenci vůči drogám a kriminalitě ve školách měli spolupodílet lidé s vlastními zkušenostmi (bývalí narkomani, lidé s kriminální minulostí)

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano, tato věc se mi líbí
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne, toto by nemělo žádný smysl zavádět

12. Jaké jsou podle Vás nejvíce nebezpečné oblasti v Jihlavě?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Centrum města
- Břežínovy sady
- Bedřichov
- Horní Kosov
- Hruškové Dvory

13. Myslíte si, že stoupla kriminalita či klesl pocit bezpečí ve městě s příchodem zahraničních dělníků z Ukrajiny, Bulharska?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

- Ano, jsou to problémové skupiny osob
- Ne, jsou to bezproblémové skupiny obyvatel
- Ani, jsem si nevdím/a, že zde žiji

14. Souhlasili byste s vyššími trestními postihy anebo zákazem pobytu u zahraničních pracovníků, kteří nemají státní občanství a začnou páchat trestnou činnost na území města Jihlavy?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

- Ano souhlasím
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne

15. Čím by se podle Vás měla přednostně zabývat rada komise města pro oblast bezpečnost prevence kriminality v Jihlavě?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

- Organizovaný zločin
- Krádeže aut
- Prevence drog a eliminace distributorů
- Bezpečnost na silnicích
- Kuplířství
- Kapsářství
- Trestné činy vedené proti seniorům
- Vandalismus
- Vlastní návrh.....

16. Uvítali byste, pokud by se v Jihlavě vybudovaly rychlostní radary nebo retardéry v úsecích, kde řidiči nedodržují předepsanou rychlost?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano, souhlasím
- Ne, nesouhlasím

17. Jste spokojeni s množstvím policistů, kteří se pohybují ve městě a dohlíží na bezpečnost?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano
- Ano, ale mohlo by to být lepší
- Ne

18. Uvítali byste, aby senioři byli více proškoleni k odhalení podvodníka, kteří se je pokusí přivést v omyl, podvod, a další?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano, je to dobrý nápad
- Spíše ano
- Ne, je to k ničemu

19. Souhlasíte s rozšířením městského kamerového systému v Jihlavě?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Souhlasím
- Nesouhlasím

20. Souhlasili byste se zavedením sebeobran na školách z důvodu, aby lidé byli schopni v případě nebezpečí se ubránit útočníkovi?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano
- Ne

21. Domníváte se, že nulová tolerance hazardu v Jihlavě přispěla k větší bezpečnosti a snížení kriminality v Jihlavě?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

- Ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne

22. Víte o zdejší herně, či hospodě v Jihlavě, kde se nachází herní automaty, ruleta a další hazardní hry a provozují se tak na „černo“?

23. Domníváte se, že větší vzdělanost dětí v oblasti finanční gramotnosti ve škole, by časem vedla k i nižší zadluženosti osob, a tím pádem i snížení počtu kriminálních případů, které mají motivy finančního nedostatku a splátky dluhů?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

- Ano s tímto souhlasím
- Spíše ano
- Spíše ne
- Nesouhlasím, nic by to nevyřešilo

24. Nachází se v Jihlavě neosvětlená veřejná místa, kde je pravděpodobné, že se zde provádí nelegální činnost např. (prodej drog) anebo se mohou stát místem trestného činu např. (znásilnění, přepadení)?

25. Je nějaká oblast kriminality ve městě Jihlava, která nebyla v tomto dotazníku zmíněna a měla by se jí věnovat pozornost a adekvátně se řešit?